

Heer Bommel

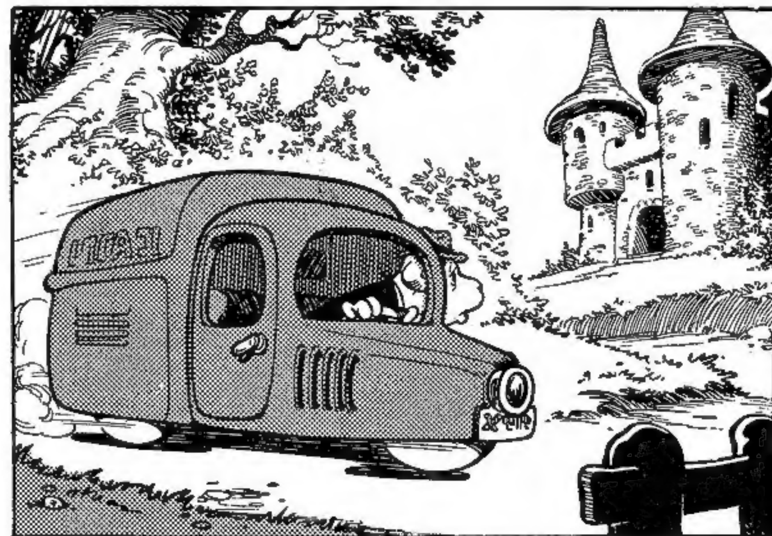
En Zijn

Iksel

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

1876.

Kleine oorzaken hebben soms grote gevolgen en het is dikwijls merkwaardig te merken hoe men bij het vertellen van deze eenvoudige geschiedenissen van het een tot het ander komt.

Het verhaal wat ik nu ga vertellen vangt aan in de zindelijke kruidenierswinkel van de heer Grootgrut, een nijver en vooruitstrevend middenstander in Rommeldam.

De heer Grootgrut was niet zó maar een kruidenier. Hij noemde zich handelaar in comestibles en fijnere kruidenierswaren en hij leverde alleen maar aan de betere standen. Niet alleen, omdat hij deftig wilde zijn, maar ook omdat hij er prijs op stelde om betaald te worden voor zijn waren.

Op een dag nu, zat de heer Grootgrut in het keurige kantoortje achter zijn winkel boek te houden. Hij deed dit aan de hand van een middenstandsdiploma, maar ondanks dat had hij een kasverschil. Zenuwachtig bladerde hij zijn facturen door en ontdekte toen plotseling de oorzaak van zijn tekort: een onbetaalbaar teruggekomen rekeningetje, dat hij over het hoofd had gezien.

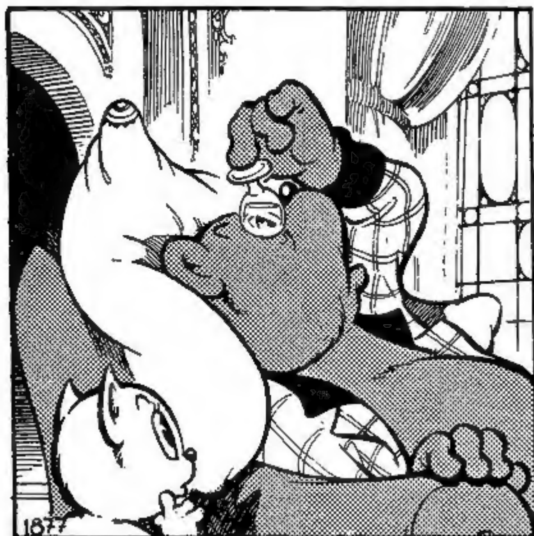
"Grutjes!" riep hij uit, "de heer Bommel heeft deze nota niet voldaan!

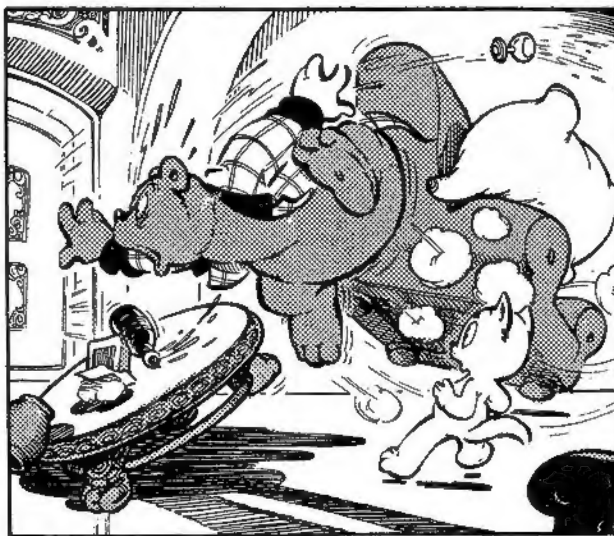
Zeker vergeten of zo! Zoiets kan gebeuren, zelfs bij een keurig iemand als de heer Bommel! Ik zal het meteen even recht gaan zetten, dan kan ik mijn boeken afsluiten!"

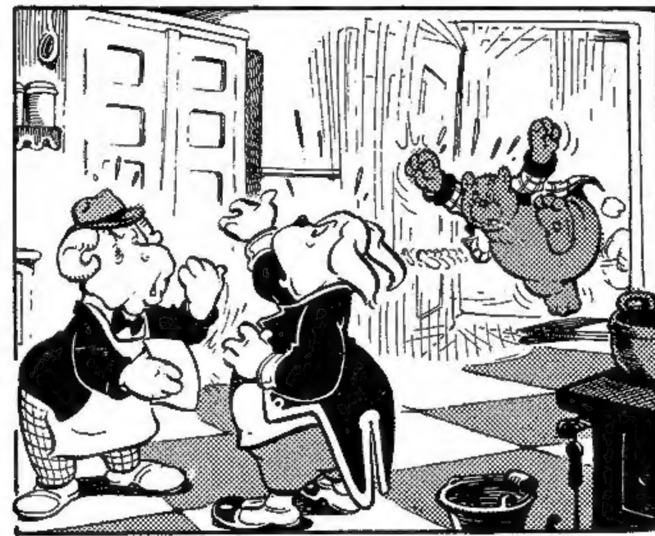
En hij zette zich de hoed op het hoofd en beklom zijn driewielig bestelautootje om zich naar Bommelstein te begeven.

Een eenvoudig geval, zoals men ziet. Maar oho! Wacht maar eens af, wat de gevolgen van dit kasverschil waren!

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL”

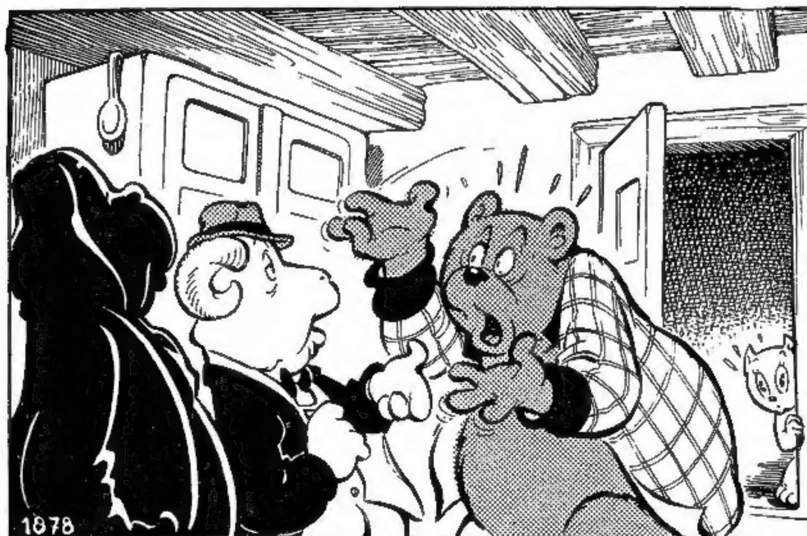

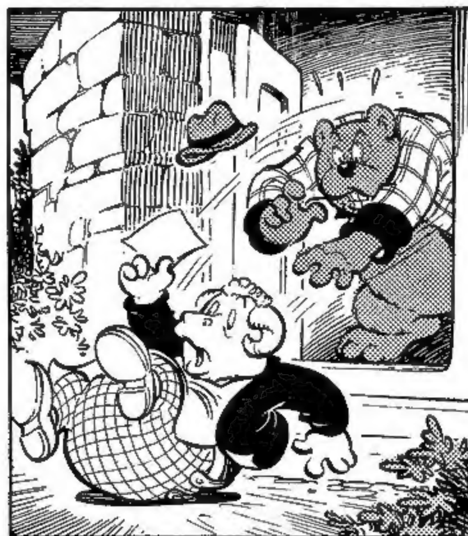

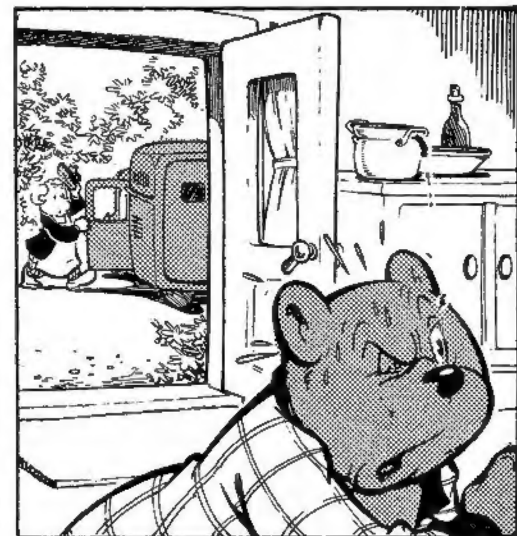

1877. Tom Poes was die morgen toevallig op bezoek bij heer Bommel, die zich de laatste tijden niet zo lekker voelde. Hij had last van slapeloosheid, driftbuien en oogtrekkingen, waardoor hij zich op den duur erg moe begon te voelen. De ontboden geneesheer had verklaard, dat het heel gewoon een leeftijdsverschijnsel was.
"Niets om u ongerust te maken," sprak de arts onder het uitschrijven van een receptje. "Vele heren krijgen dat als ze wat ouder worden!"
Heer Bommel had toen één van zijn driftbuien gekregen en de geschrokken heelmeester de deur uitgeworpen. Maar zoiets wreekt zich natuurlijk en daarom lag hij nu met kloppend hoofd en een oogbadje op zijn trekkend oog in een gemakkelijke stoel, terwijl Tom Poes hem gezelschap hield.
"We moesten weer eens gewoon op avontuur gaan, zoals vroeger," zei Tom Poes. "De frisse lucht zou u goed doen, en als je 's avonds moe bent, kan je goed slapen."
"Jij hebt gemakkelijk praten!" zei heer Bommel op klagelijke toon, "jij bent jong! Niet, dat ik oud ben, maar de zorgen en de toestanden drukken mij omdat ik verder denk, dan een jeugdig iemand als jij, als je begrijpt wat ik bedoel! Ik voel fijner en dieper bovendien...."
Op dat moment werd hij gestoord door het geluid van opgewonden stemmen uit de keuken....
"Kan een heer dan niet eens rustig in zijn oog baden?" riep hij, driftig opspringend. Hij rukte de deur open en stormde de keuken binnen.
Daar trof hij de trouwe bediende Joost aan, die in een heftig gesprek gewikkeld was met de kruidenier Grootgrut over een onbetaalde rekening....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

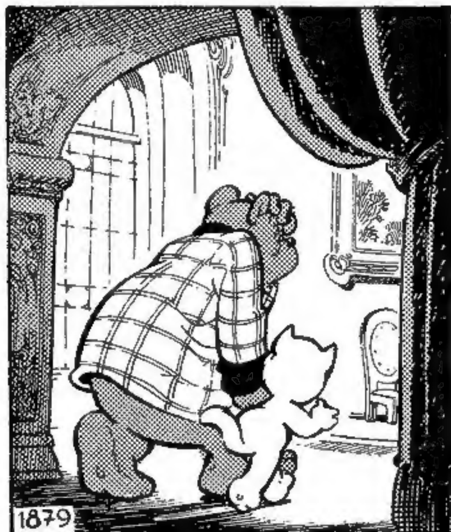

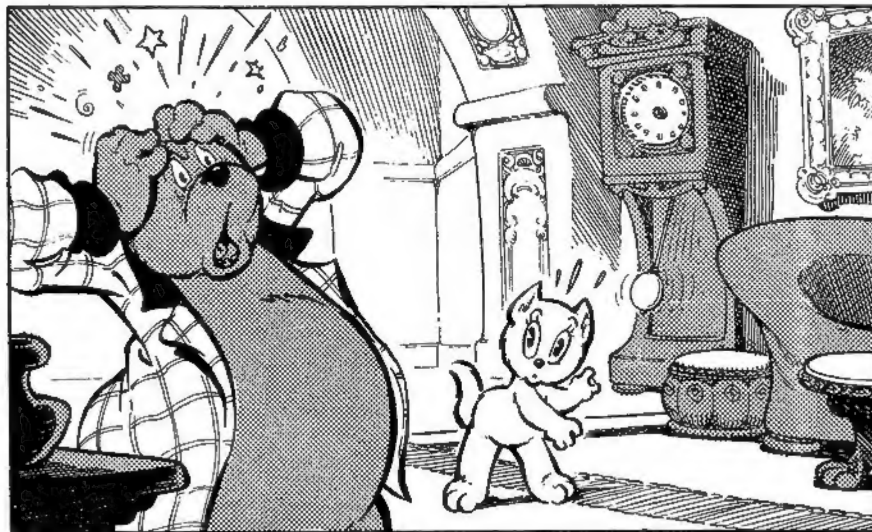

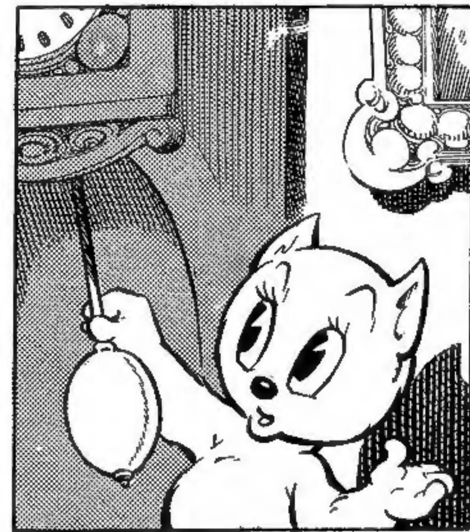

1878. "Goede middag, meneer Bommel!" groette de kruidenier, beleefd de hoed lichtend. "Prettig, dat ik u toevallig thuis tref! U moet weten....."
"Ach wat!" riep heer Bommel driftig, "ik moet niets weten! Ik weet alles, bedoel ik! Ik heb hoofdpijn en wil niet gestoord worden, als u begrijpt, wat ik bedoel!"
"Ach, wat jammer!" riep de heer Grootgrut uit. "Hoofdpijn is naar! Hebt u mijn voortreffelijke perzikbloesem-thee al eens geprobeerd? Zéér geurig en met een licht-stimulerende werking! Slechts één vijfentwintig per half ons!"
"Ik wil niets met je thee te maken hebben!" siste heer Ollie. "Jammer!" hernam de winkelier vriendelijk, "een andere keer dan maar.
Maar nu het volgende: U moet weten, dat ik een onbetaald nota'tje van u vond. Maar meneer uw knecht hier meent, dat hij het voldaan heeft. Daar hadden we een klein meningsverschil over. Ik weet namelijk zeker......"
"Er uit!" loeide heer Bommel, die een driftaanval kreeg. "Een heer en een Bommel betaalt altijd zijn nota's!" Er uit! Ik wil in mijn eigen keuken niet beledigd worden!"
En op ruwe wijze wierp hij de kruidenier naar buiten. Doch wanneer deze door die behandeling ontstemd was, liet hij dit toch niet blijken. "Jammer!" mompelde hij, in zijn autootje klimmend. "Ik weet namelijk zeker dat de nota niet betaald was! Enfin, een andere keer dan maar!" En zijn hoedje lichtend, tufte hij weg, terwijl heer Ollie met een felle zenuwtrek om het oog weer naar binnen wankelde.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

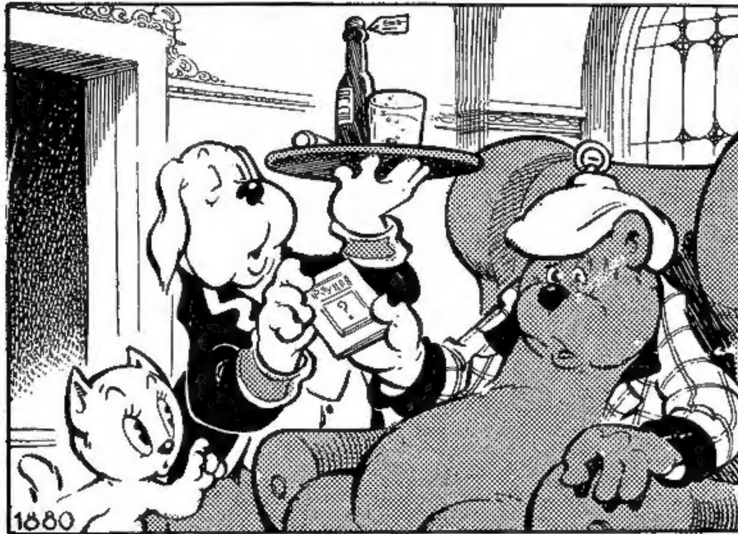

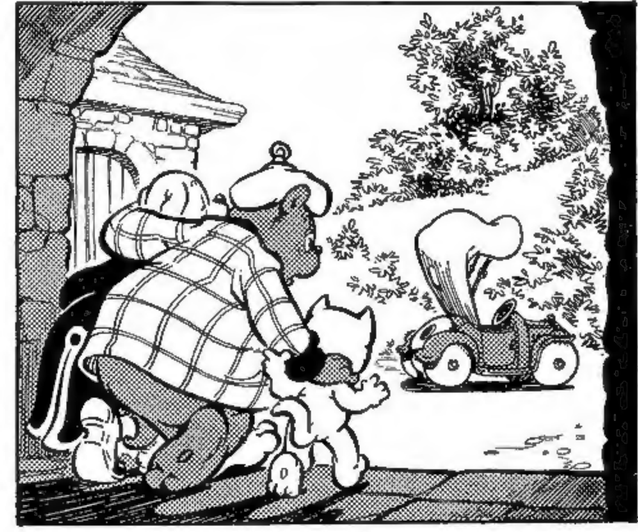

1879. Heer Bommel had zich veel te kwaad gemaakt, dat was duidelijk. Zijn hoofdpijn was verergerd en de zenuwtrekkingen deden zijn ogen knipperen. Steunend op Tom Poes betrad hij zijn kamer weer, terwijl hij in zichzelf mompelde.
"Altijd die kruidenier Grootgrut!" gromde hij. "Altijd dezelfde! Probeert me zijn snert-thee op te dringen! Wil me afzetten! Beledigt me waar ik bijsta! Ik verdraag dat niet langer!"
"Kalm, heer Ollie!" zei Tom Poes bezorgd. "U maakt u veel te druk om een kleinigheid. Op zo'n manier zult u nog ziek worden! U bent de laatste tijd overspannen, geloof ik!"
"Precies mijn gedachte!" sprak Joost vanuit de gang. "Een weinig overspannen, als ik zo vrij mag zijn, me in het gesprek te mengen. Mijn tante Cato heeft veel baat gevonden bij hete voetbaden, als u mij toestaat".
"Ach wat, hete voetbaden!" bulderde Heer Bommel, "ach wat, overspannen! Als het hier maar eens rustig was! Dat eeuwige geschreeuw hier maakt me ziek. Het lawaai in dit huis is voor een gevoelig heer niet te verdragen! Wat is dat nu weer voor een hamergeklop!? Het lijkt hier wel een smederij! Tom Poes keek verbaasd rond, totdat zijn oog op een fraaie, oude klok viel, die rustig stond te tikken. Met een vlugge beweging hield hij de slinger stil, zodat het doodstil was in de kamer.
Heer Ollie had nors toegekeken en nam nu aarzelend de handen van de oren.
"Hm!" bromde hij. "Dat lawaai van die klokken altijd!
"Het ligt heus aan uzelf!" zei Tom Poes, "als u dat zachte getik voor hamergeklop houdt, bent u overspannen, dat is vast!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

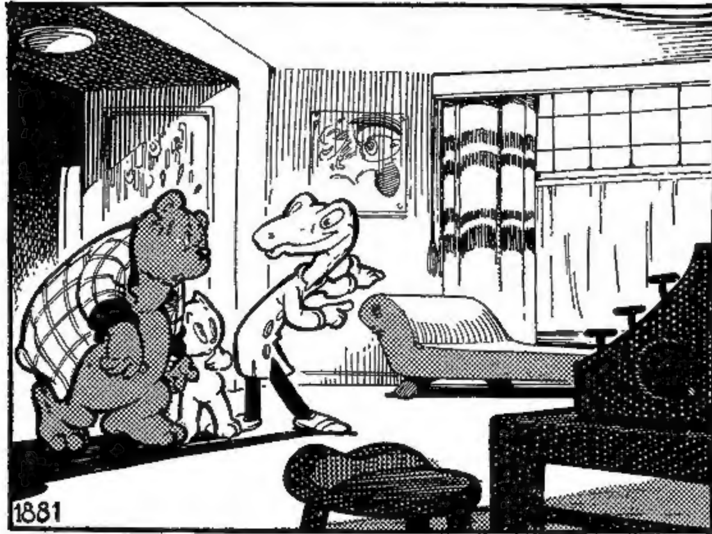

1880. Heer Bommel zat kreunend in zijn luie stoel. Een frisse ijsblaas koelde zijn kloppende schedel en de bediende Joost snelde aan met een hoofdpijnpastille.
"U moet een beetje de frisse lucht in!" zei Tom Poes. "Gewoon maar op avontuur uit, daar zult u van opknappen!"
"Ach,wat!" steunde heer Ollie, "dat dacht ik vroeger ook. Maar ik weet, zo langzamerhand dat avonturen altijd zorgen en ellende betekenen! Hoofdpijn, dat is alles, wat men er van overhoudt!"
"Excuseer, heer Ollivier!" onderbrak de trouwe knecht, "ik heb hier een boekje over zenuwen. Het is geschreven door een héél bekend zielkundige, een zekere dokter Dipper en het slaat precies op uw toestand, als u mij toestaat!"
Heer Bommel vatte de drukwerkjes aan en bladerde er lusteloos in. Doch na het lezen van enkele bladzijden was zijn belangstelling gewekt.
"Wij leven in een gespannen tijd," las hij voor. "Hoor je dat, Tom Poes. Hoe raak weet deze geleerde de dingen te zeggen! Een gespannen tijd! Jaja! De zenuwen overwerkt! Slapeloosheid, hoofdpijnen, oogtrekkingen..... Juist! Het klopt allemaal! Last van suizingen, opstijgingen en neerdalingen. Wel, dit moet een heel knap zielkundige zijn, jonge vriend! Hoe goed begrijpt hij het fijne, gevoelige zielsleven van een heer! Ik ga naar hem toe! Kom, breng me naar de Oude Schicht en kijk even in het adresboek waar hij woont! Bel hem op en zeg hem dat ik er aan kom, Joost!"
Zo sprekende drukte heer Ollie de ijsblaas vaster op het hoofd en wankelde, ondersteunend door Tom Poes, de deur uit.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

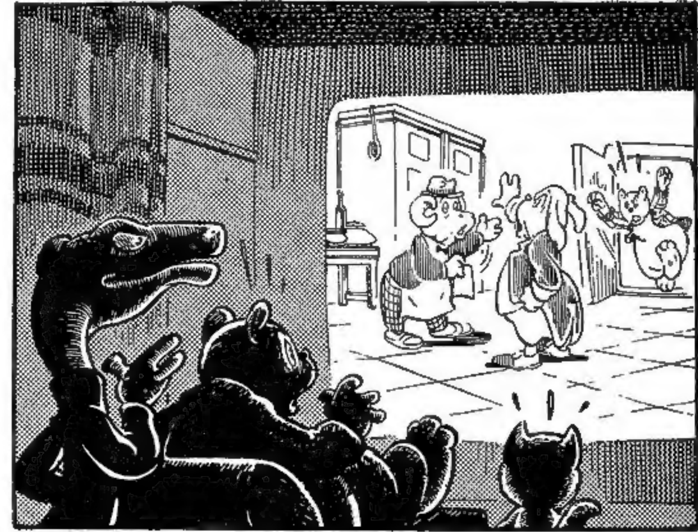

1881. Na enig wachten werden heer Bommel en Tom Poes in de spreekkamer van Doctor Dipper gelaten! Het was een ruim en licht vertrek, waarin een gemakkelijke rustbank en een tafel met een vreemd toestel er op de voornaamste meubelen waren. "Gaat u maar liggen! " sprak de geleerde met rustige, zachte stem. "Ontspan u helemaal en vertel me, wat er aan schort! "
Heer Bommel liet zich vallen en begon gejaagd alle narigheden te beschrijven waar hij aan leed. Doch na enkele zinnen onderbrak de doctor hem met een enkel handgebaar.
Het is een psychise kwestie, dat is duidelijk, " zei hij "Wat voor kwestie? " riep heer Ollie ongerust uit. "Psychisch! " verklaarde de ander kalm. "Het onderbewuste is belast met enkele trauma's en complexen. Niets om u ongerust te maken - wij psychologen zien dit verschijnsel zo dikwijls.... "
"Noem dat maar niets! " riep heer Bommel op piepende toon. "Trouwmaars en complexies! Alsof het niets is! En wat zijn die onderbewuste psiegies, als u begrijpt wat ik bedoel? "
De geleerde schudde het hoofd. "Het gaat om uw ikbewustzijn! " legde hij uit. "Uw onderbewuste zelf! Volgt u me? "
"Ja, ja! " zei heer Bommel opgelucht. "Natuurlijk! Ik Ik zelf! Wij Bommels hebben daar vaak last van ons iksel! Ons gevoel is te fijn, " zei mijn vader altijd en daar houd ik mij aan. " "Ik zal u nu, " voer Doctor Dipper voort, "laten zien wat uw onderbewustzijn dwars zit. Vroeger kwamen we dat pas na lange gesprekken te weten, doch nu hebben we daar een aardig, eenvoudig toestel voor. De wetenschap staat voor niets, nietwaar? Welnu, let op! "
Zo sprekend drukte hij enkele toetsen van het apparaat in en draaide aan een zwengel.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

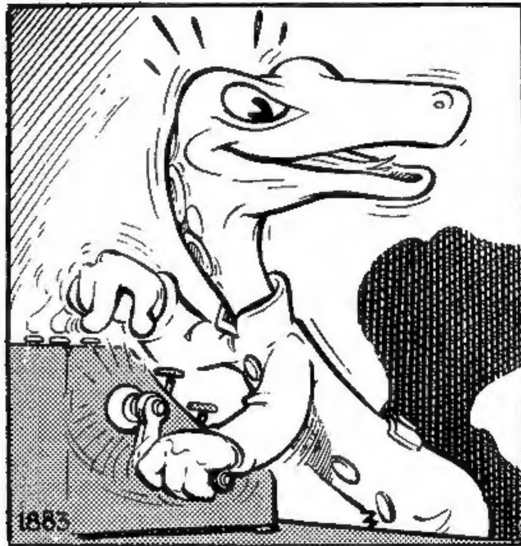

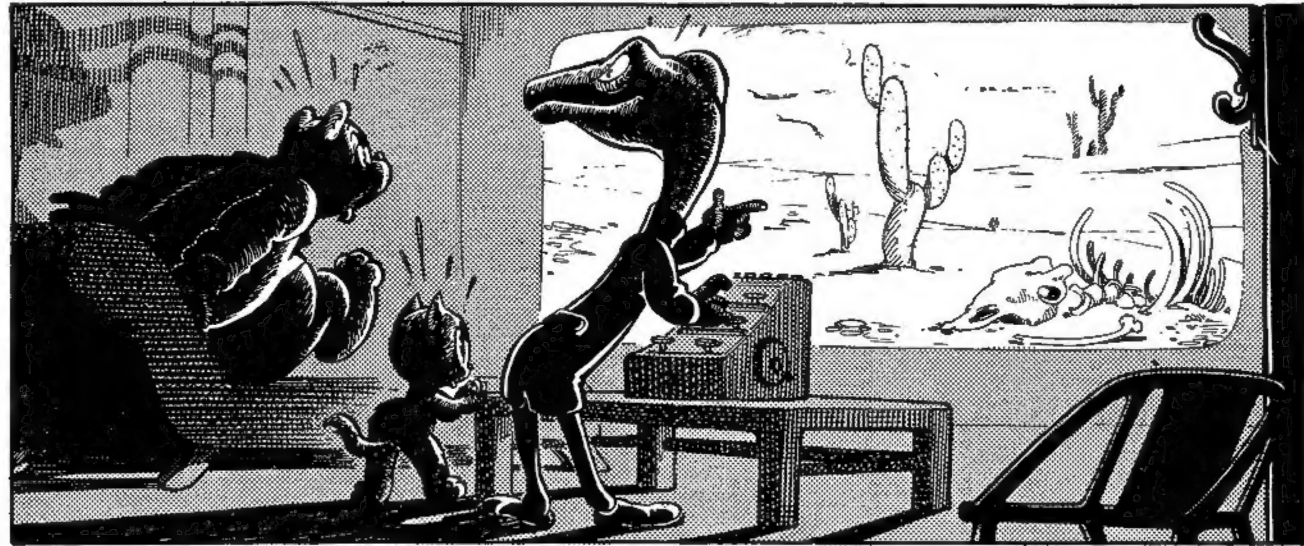

1882. "Vroeger was het heel moeilijk om door te dringen tot in de diepste roerselen der ziel!" sprak doctor Dipper, draaiend aan zijn toestel. "Maar tegenwoordig is het een handomdraai werk. Ik heb namelijk een eenvoudig, handzaam apparaat geconstrueerd, het zogenaamde Dippers-patent. Ik druk wat knoppen in, ik draai en ziedaar! Alles wat u beklemt en drukt, alles wat er in u omgaat, wordt zichtbaar! Blijft u dus rustig zitten en ontspan u zoveel mogelijk!"
Terwijl de geleerde sprak was er op de wand tegenover hem een witte kring verschenen, die snel groter werd en tenslotte de gehele muur helder verlichtte. Heer Ollie wilde net opmerken, dat het innerlijk iksel van een Bommel toch maar een mooi iets was, toen er plotseling enkele bliksemflitsen het beeld doorkruisten. "Vooràl rustig zijn!" vermaande de geleerde. "U bent wat schichtig, zo te zien en op deze wijze komen we niet verder. Ik kan alleen maar werken, als u uw gedachten de vrije loop laat. Alleen dan kan ik te weten komen, wat u bedrukt!
Heer Bommel zakte achterover in somber stilzwijgen en nu begon er inderdaad wat tekening in het beeld te komen. Op de wand verschenen vaag enkele figuren, een achtergrond doemde op en toen was plotseling de keuken van Slot Bommelstein zichtbaar.
De bediende Joost gebaarde heftig tegen de kruidenier Grootgrut die met een notaatje zwaaide en het was duidelijk, dat die twee ruzie hadden. Heer Bommel wilde iets zeggen, doch op dat moment ging de deur in de keuken open en snelde hij zelf de wand op, onder woedend geroep. "Dat is sterk!" zei Tom Poes "Precies wat er vanmorgen gebeurd is!"

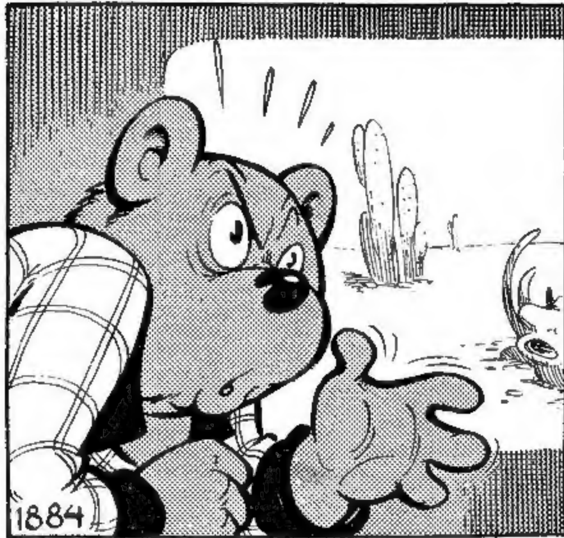
„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

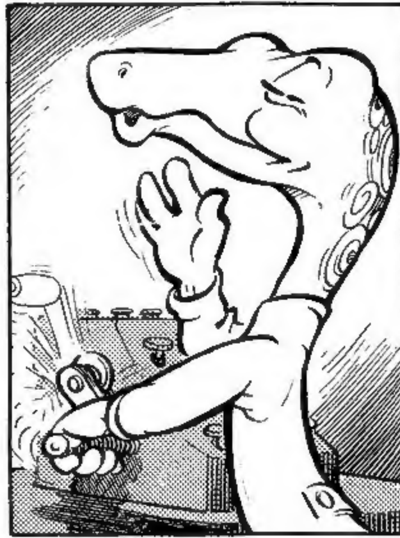

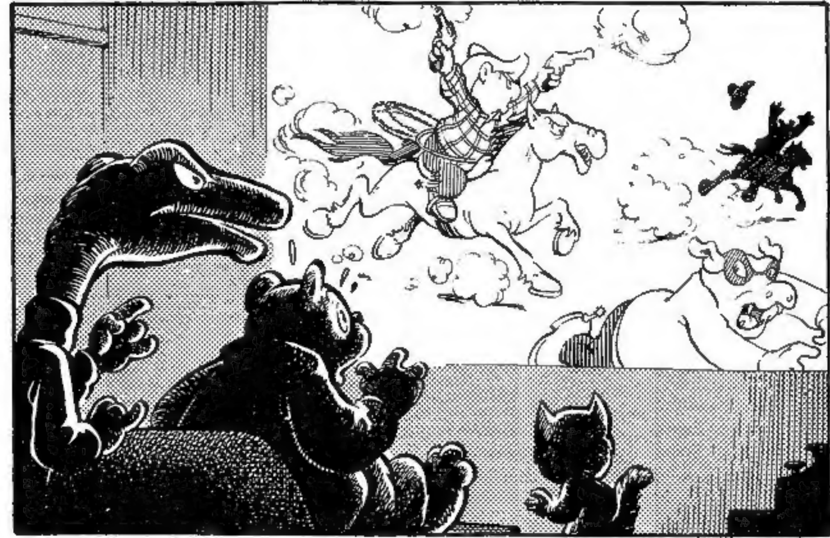

1883. "Kijk! " sprak doctor Dipper verklarend, "we hebben hier gezien, wat de heer Bommel bezighoudt. Hij heeft zich ernstig boos gemaakt op de heer, die we hier op de wand zagen staan en daardoor voelt hij zich nu niet lekker! " "Dat wist ik allang! " mopperde heer Ollie ontevreden. "Die kruidenier wilde beweren, dat ik zijn nota niet betaald had en zoiets kan een heer niet nemen! Maar daarvoor ben ik niet hier gekomen. Ik vind het ongepast om hier filmpjes af te draaien, die in mijn huis opgenomen zijn! "
"Kom, kom! " sprak de geleerde kalmerend, "maak u niet driftig. En bovendien vergist u zich: dit is geen filmpje; dit is een ego-projectie! " "Het kan me niet schelen, hoe u dat noemt! " riep heer Bommel. "Tegenwoordig heeft alles vreemde namen. Maar of het nu 3-D of ego-projectie heet, het is allemaal gewoon maar film! "
"Goed! " hernam de doctor. "Ik zal u bewijzen, dat u zich vergist. Ik zal er toe overgaan, een beeld van uw innerlijk te geven! Uw diepste innerlijk, wel te verstaan! " "Aha! " zei heer Ollie kalmer. "Ik ben benieuwd! Dat hebt u in ieder geval nog nooit kunnen filmen! Let goed op, Tom Poes! Het innerlijk van een heer en een Bommel is iets heel fijns en moois en een jong onbezonnen iemand kan er heel wat van leren! "
Op de wand was intussen, na enige lichtflikkeringen, een nieuw beeld verschenen. Het was het beeld van een onafzienbare woestijn. Enkele prikkelige cacteeën staken uit het zand omhoog en op de voorgrond vertoonden zich een bleke schedel en wat beenderen. "Wa-wat-wattistat? " piepte heer Bommel in de beklemmende stilte. "Uw innerlijk! " zei de geleerde onderwijzend.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

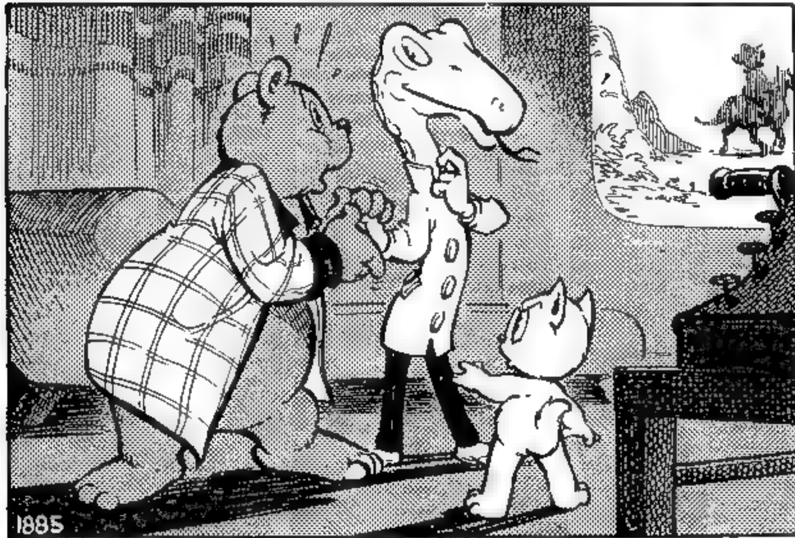

1884. Heer Bommel staarde verslagen naar het beeld van de dorre woestijn op de wand vóór hem en stiet toen een onbeheerst geluid uit.
"Mijn innerlijk??!" riep hij na enige moeilijke ogenblikken. "Dat daar? Die zandvlakte het innerlijk van een B-B-Bommel?" Hij zweeg stamelend omdat de woorden hem ontbraken en Tom Poes zag met zorg, dat zijn oog ernstige trekkingen begon te vertonen.
"Direkt krijgt heer Ollie weer een driftbui", dacht hij - maar hij had buiten de kundige doctor Dipper gerekend. De psycholoog voelde precies aan wanneer er ergens een zenuwinstorting dreigde en met fijne tact ging hij dan ook op een ander onderwerp over.
"Komaan!" sprak hij opgewekt, "dit verschijnsel hebben we nu genoeg bekeken. We zullen thans overgaan op het terrein der wensdromen. Daardoor krijgen we een héél mooi inzicht in de wensen en verlangens, die in het innerlijk van de heer Bommel leven. Gaat u maar gemakkelijk zitten en denkt aan prettige dingen, dat geeft de mooiste resultaten!"
Zo sprekende sloeg hij enkele toetsen op zijn toestel aan en draaide aan de zwengel. En voordat heer Ollie tot een uitbarsting had kunnen komen, verscheen er een nieuw toneel op de wand.
De woestijn verbleekte en daarvoor in de plaats draafde een vurige ruiter over de muur die, met enkele vuurschietende revolverschoten een heel stel gemaskerde bandieten op de vlucht joeg. De glimlachende held was als cowboy gekleed, doch de geoefende lezer zal zonder moeite heer Bommel in deze stoere figuur herkend hebben.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

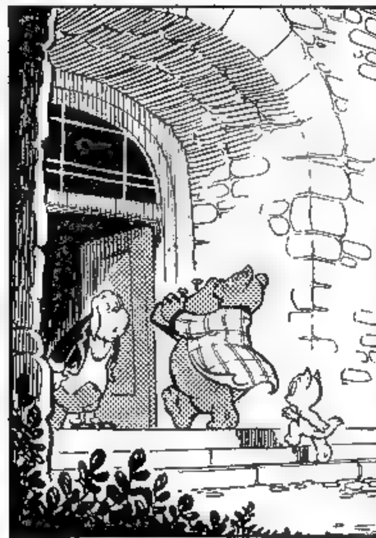

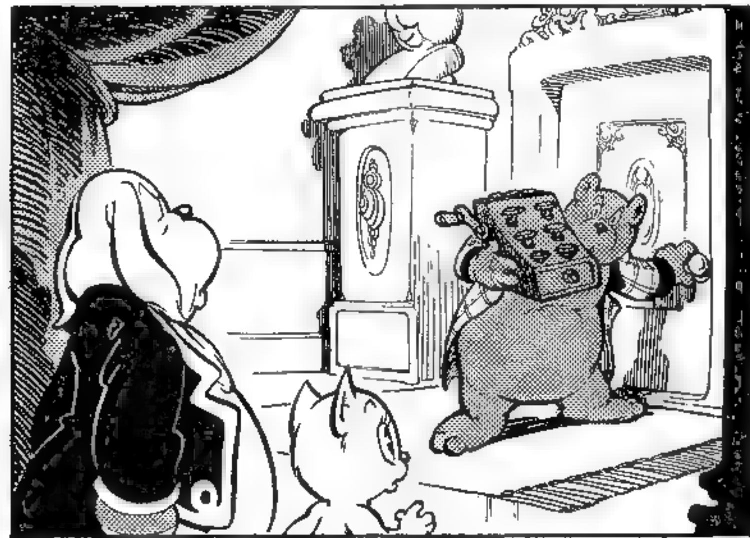

1885. Heer Ollie keek geruime tijd gespannen naar de fiere cowboy die met zoveel gemak een heel leger zwaar gemaskerde bandieten op de vlucht joeg. De gespannen uitdrukking verdween van zijn gelaat en een zonnige glimlach kwam er voor in de plaats. "Dat ben ik! " mompelde hij geroerd. "Hoe is het mogelijk!" Wat een held! Ach, als mijn goede vader dat eens had kunnen zien! Ik wist, dat ik het in mij had..." "Juist! " zei doctor Dipper. "Dit is wat er in uw onderbewuste leeft. Dit is de zogenaamde wens-droom: een vlucht van het ik-bewustzijn in een toe-stand van.... "
Doch heer Bommel luisterde niet. Hij was overeind gesprongen en drukte de geleerde met tranen in de ogen de hand. "Zwijg, goede vriend! " sprak hij. "Dit is mijn iksel - ik begrijp het volkomen. Ik koop dat knopjestoestel van je! Wat kost het? "
"Helaas, dat is onmogelijk! " zei de doctor verrast. "Dat toestel is niet te koop! Mijn gehele praktijk stoelt erop! "
"Is het anders niet? " riep heer Ollie uit. "Dan koop ik uw hele praktijk! U zult begrijpen, dat ik dat toe-stel moet hebben, zodat ik steeds kan zien, wat er in mijn iksel omgaat, als u begrijpt, wat ik bedoel! "
"Niet doen, heer Ollie! " zei Tom Poes waarschu-wend, "daar kan alleen maar narigheid van komen! "
Doch het was al te laat. Heer Bommel had zijn cheque-boek getrokken en schreef een bedrag uit waarvan doctor Dipper's ogen begonnen te tranen. "Als het dan zo moet zijn, dan moet het maar! " sprak de geleerde zuchtend. "Het toestel is van u, meneer Bommel! "

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

1886. Heer Bommel klemde het vreemde toestel stevig onder de arm en verliet de woning van de zielkundige opgewekter dan hij in tijden geweest was. De dokter zelf keek hem enigszins weemoedig na en hing vervolgens een bord op de deur, waarop stond: Dr. Dipper - Psycholoog in ruste. Vervolgens wierp hij een blik op de mooie scheque, die heer Ollie hem gegeven had en betrad zijn huis weder. En zo verdween hij uit het gezicht en uit dit verhaal.

"Het was een aardige baar!" merkte heer Bommel al voortstappend op. "Zo begrijpend en zo eenvoudig!

"Eenvoudig vond ik hem niet!" zei Tom Poes. "Ik heb niet veel begrepen van dat toestel en van zijn bedoelingen. Hij praatte te veel over dingen, waar hij geen verstand van had!"

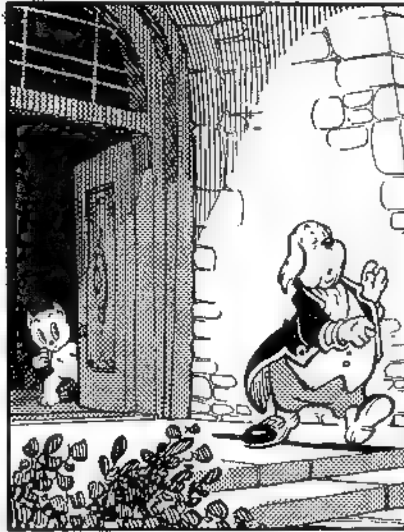
"Natuurlijk had hij er verstand van!" riep heer Ollie verontwaardigd. "Zo'n zieldokter weet alles van iemands diepere leven af, als je begrijpt, wat ik bedoel. De wetenschap staat nu eenmaal voor niets! Ik heb hem heel goed begrepen, hoor! Maar ja, ik ben een heer, die zich veel met zijn iksel bezighoudt en daardoor voel ik al die dingen heel mooi en zuiver aan!"

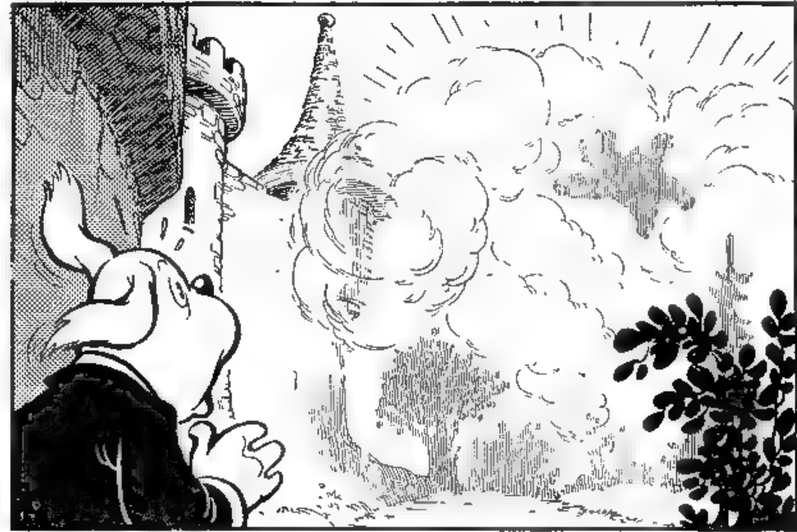
Zo sprekende stapte hij slot Bommelstein binnen en wendde zich tot de trouwe bediende Joost, die buigend bij de deur stond. "Het was een goeie dokter, die je me hebt aangeraden!" sprak hij prijzend. "Ik voel me al veel beter! Maar nu trek ik me met dit toestel in mijn kamer terug om mijn iksel te bestuderen. Ik wil dus niet gestoord worden, denk daaraan!"

"Heel goed, heer Olivier!" zei Joost beleefd. Doch toen heer Ollie de deur achter zich dicht deed, keek hij erg bezorgd - net als Tom Poes trouwens.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

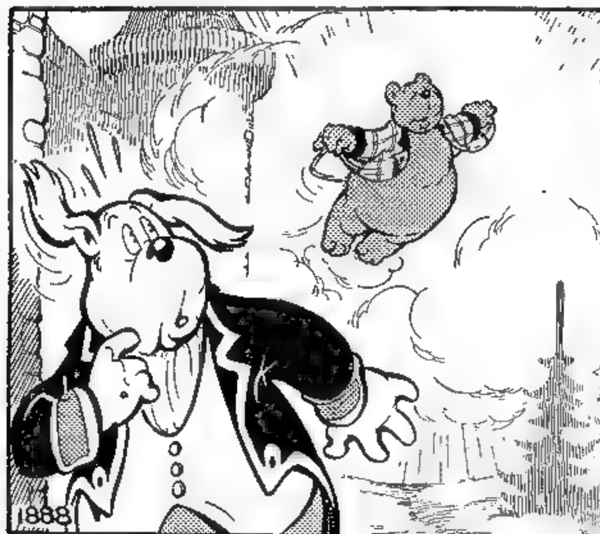

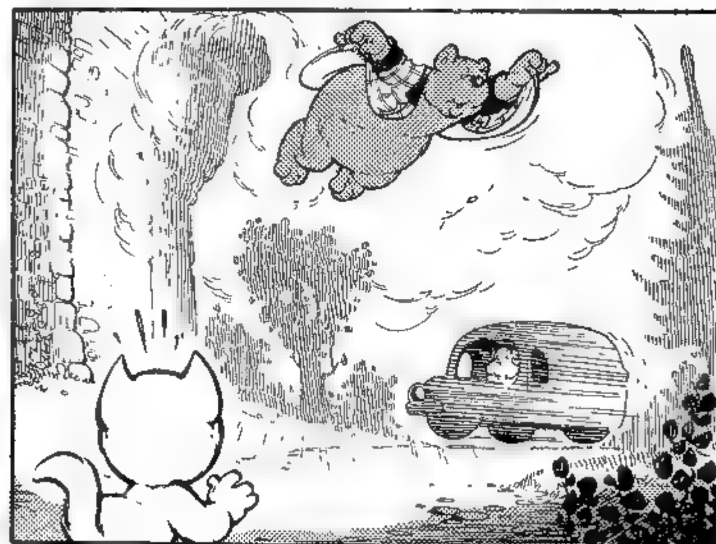

1887. Joost keek tamelijk bezorgd naar de deur, die heer Ollie achter zich sloot en wendde zich toen tot Tom Poes. "Wat was dat voor een toestel, dat heer Ollie bij zich had, jonge heer?" vroeg hij. "Als u mij toestaat, zou ik willen opmerken, dat ik het niet begrepen heb op dat soort dozen!"
"Ik weet niet precies, wat het is", zei Tom Poes, "als ik het goed begrepen heb kun je zien, wat er in je innerlijk omgaat als je de goede knopjes indrukt!"
"Net wat ik dacht!" zei de trouwe bediende bedrukt. "Het kan nooit goed voor heer Olivier zijn om te weten, wat er in hem omgaat. Trouwens voor niemand! Ik voorzie moeilijke tijden, als ik zo vrij mag zijn!"
"Ja, ja!" zei Tom Poes. Je kunt gelijk hebben. Het is verstandig om op alles voorbereid te zijn!"
En met deze woorden liep hij de deur uit om naar huis te gaan. Hij dacht, dat heer Bommel het voorlopig te druk zou hebben met zijn nieuwe aankoop om aan gewone avonturen te denken. Nu, daar had hij gelijk in en dat bleek al direct, toen hij buiten kwam. Voor slot Bommelstein hing een nevelachtig soort waas, waar het zonlicht maar met moeite doorheen kon dringen. De boompjes en bloemen daarachter waren nog een beetje zichtbaar, maar het was of een snel dichter wordende mist om het oude kasteel hing. En in deze nevel was een vage gedaante zichtbaar, die met sierlijke zwenkingen om de oude toren zweefde. Eerst dacht Tom Poes, dat het een grote vogel was, doch toen de figuur langzamerhand duidelijker werd, begon hij te twijfelen en bleef verschrikt stilstaan.......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

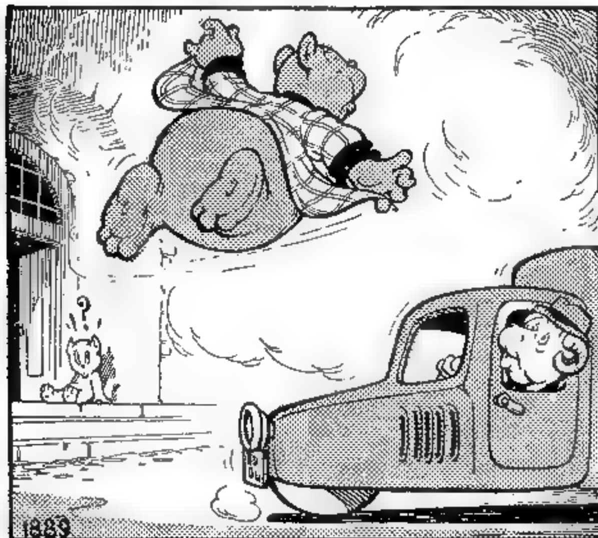

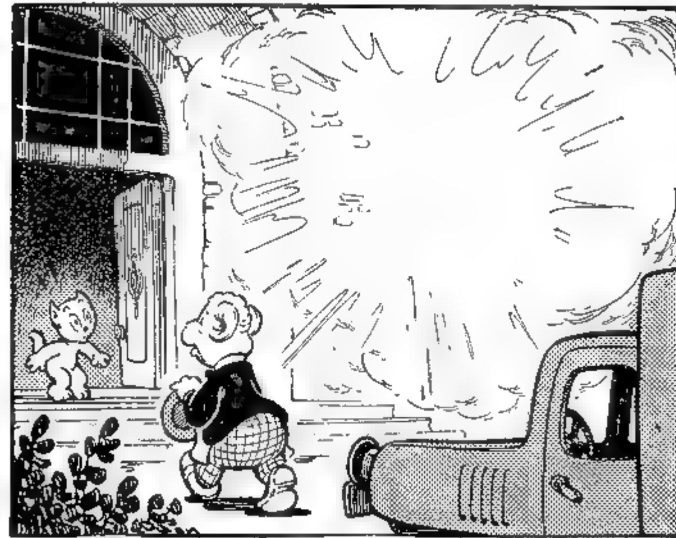

1888. Tom Poes stondverstijfd op de stoep van slot Bommelstein en keek met wijd geopende ogen naar het vreemde toneel voor hem.
De witte mist was nu zo dicht geworden, dat de achtergrond helemaal onzichtbaar was, maar de figuur die in deze nevel rondzweefde werd ieder ogenblik duidelijker, totdat het goed te zien was, wie daar vloog.
"Het is heer Bommel!" zei Tom Poes verrast. Hij dacht een poosje na en toen was alles hem helder. "Het is heer Bommel's iksel!" mompelde hij.
"Dit noemde die doctor een wensdroom, als ik me niet vergis. Dus het is niet heer Ollie zelf, maar het is wat hij graag zou willen. Een soort luchtspiegeling, denk ik. Hm! Een raar soort kastje, dat toestel van die geleerde!"
Het beeld van de sierlijk zwevende heer Bommel was nu zo duidelijk en helder, dat iedere buitenstaander gedacht zou hebben, dat het de heer van Bommelstein zelf was die daar, drijvend op zijn jaspanden, rondwiekte. Zijn gelaat straalde in een tevreden glimlach en men kon zien, dat hij het toch wel verbazend vond wat een heer en een Bommel allemaal kon doen.
Helaas - er dreigde al gauw een hinderlijke stoornis. En die kwam in de persoon van de heer Grootgrut per driewieler nader. De nijvere kruidenier moest tóch in de buurt zijn en hij had bedacht, dat hij wel even bij Bommelstein aan kon gaan om de kwestie met de onbetaalde rekening nog even ter sprake te brengen. En zo werd de stilte dus verscheurd door het geknal van zijn motor, terwijl de donkere vorm van zijn auto'tje van achter de nevels zichtbaar werd. . . . .

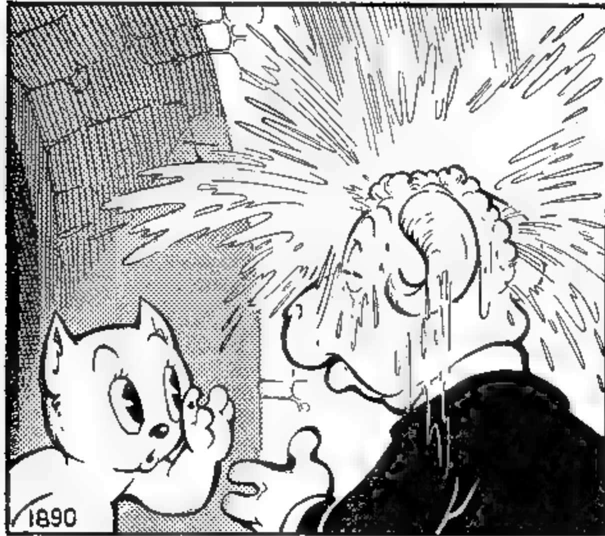
„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

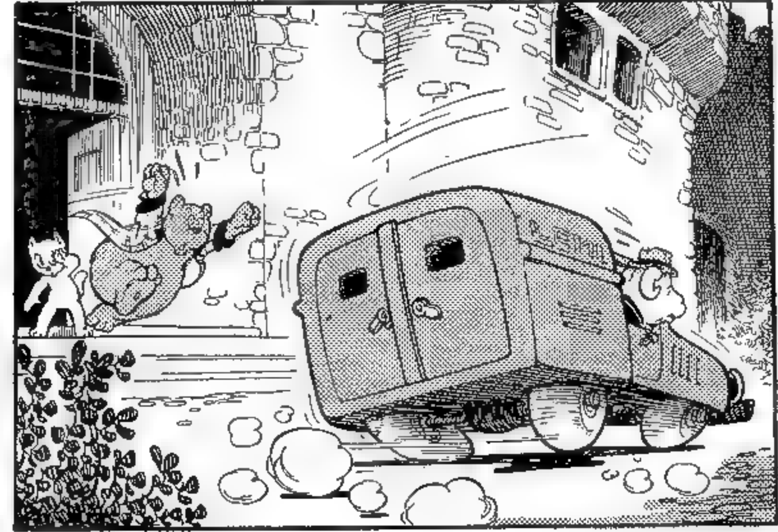

1889. De bestelauto van de kruidenier Grootgrut doemde uit de vreemde, witte nevel op en remde voor de deur. Boven het voertuigje zweefde de gestalte van heer Ollie, klapwiekend met de jaspanden, nader, totdat hij boven de wakkere handelaar scheen te vliegen.
Deze keek op - doch wie nu mocht denken, dat hij verbaasd was, vergist zich. Wanneer zijn klanten er vermaak in schepten om een weinig om hun huis te vliegen, dan was dit hun zaak. En het zou slecht voor de klandizie zijn geweest, wanneer hij zich daarin mengde. Hij nam dan ook slechts beleefd zijn hoedje af en maakte een kleine buiging.
"Dag meneer Bommel!" riep hij opgeruimd. "Een mooie middag, nietwaar? Lekker warm en haast windstil. Hebt u misschien trek in limonade? Toevallig heb ik een paar flesjes bij me. Iets nieuws, meneer Bommel: Vruchtenflop! Wilt u eens proeven?"
Hij kreeg echter geen antwoord. Terwijl hij sprak was de gedaante van de Heer Bommel steeds vager geworden en bij zijn laatste woorden scheen de hele witte mist met de vliegende figuur erin uit elkaar te spatten.
De heer Grootgrut keek eventjes wat zoekend rond, doch toen wendde hij zich opgewekt tot Tom Poes, die nog steeds op de stoep stond.
"Dag jongeheer!" wenste hij vriendelijk. "Ik meende de heer Bommel daarnet te zien vliegen, maar ik heb me vergist, denk ik. Het zal de warmte geweest zijn. Misschien kunt U me even helpen? Het betreft een nota'tje, dat nog niet betaald is. Een kleine vergissing van de heer Joost, die ik graag even wil ophelderen. . . .

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

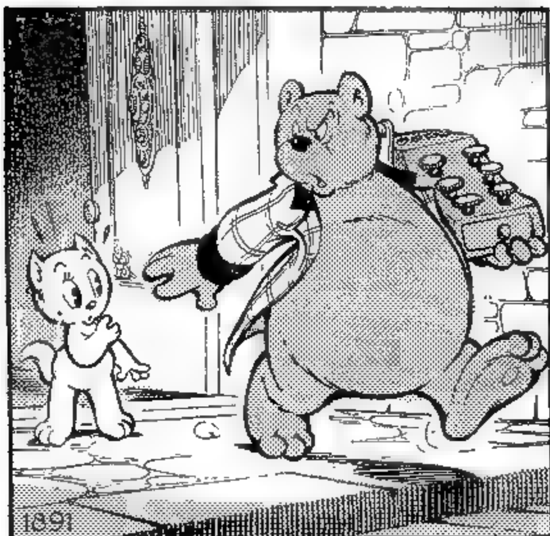

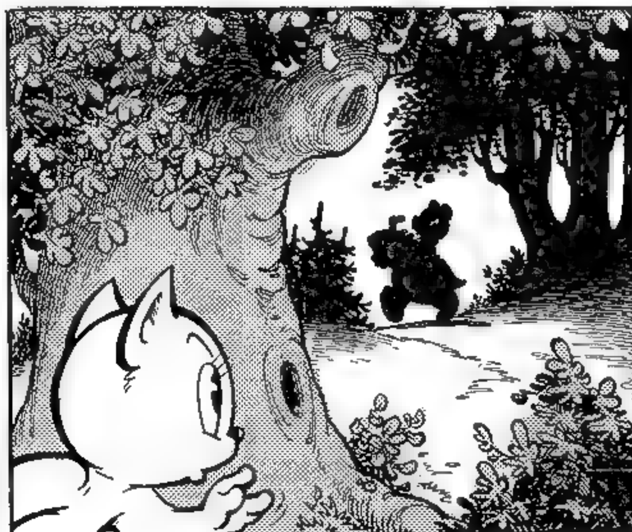

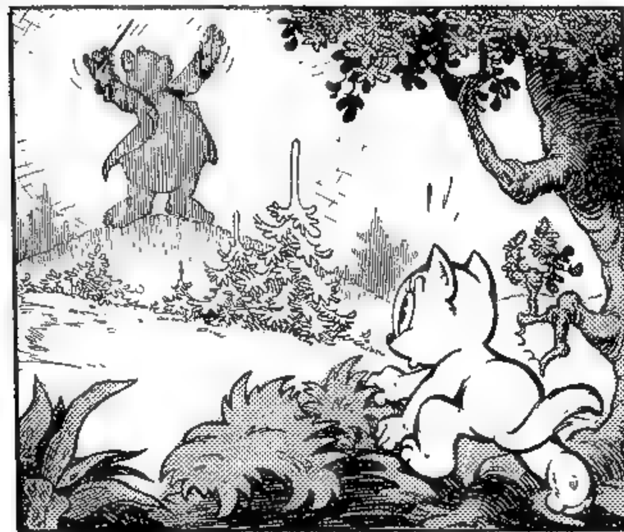

1890. De kruidenier Grootgrut had helemaal niet in de gaten, dat hij heer Bommel ernstig gestoord had in het bestuderen van zijn iksel. Hij was met zijn grof driewielertje dwars door de witte nevels van heer Ollie's wensdroom heen gereden en stond nu met Tom Poes over een onbetaalde nota te praten! Geen wonder, dat heer Bommel boos was! Toen hij het luidruchtig ploffende voertuigje zag naderen, had hij met een woedende kreet zijn toestel uitgeschakeld en was naar een kraan gesneld. Niet om zich te gaan wassen overigens - dat merkte de comnestibleshandelaar al gauw.
Want toen hij zijn nota tevoorschijn wilde halen om Tom Poes uit te leggen, wáár nu precies het misverstand school, was er boven zijn hoofd een emmer leeggegooid. Het water klaterde met een fris en luid geplas over zijn gedaante heen op de stoeptreden en ik mag rustig zeggen, dat hij geen droge draad meer aan het lijf had. Doch wie nu denkt, dat dit hem ergerde, vergist zich. Na de eerste verrassing keek hij naar boven en nam beleefd zijn hoed af. "Dag meneer Bommel!" riep hij monter. "Ik dacht al dat ik U hoorde! Schikt het U om even over dit rekeningetje te spreken? Het ligt al een poosje en ik dacht, dat het beter was om....."
Op dit moment klonk er boven een soort geloei en even later daverden de traptreden onder naderstormende voetstappen.
"Ik geloof, dat het de heer Bommel een andere keer beter schikt!" sprak de kruidenier, terwijl hij met enige haast in zijn auto'tje klom. Goede middag, jongeheer!"
En hij gaf gas, terwijl heer Ollie in grote woede langs Tom Poes de deur uit kwam rennen.......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

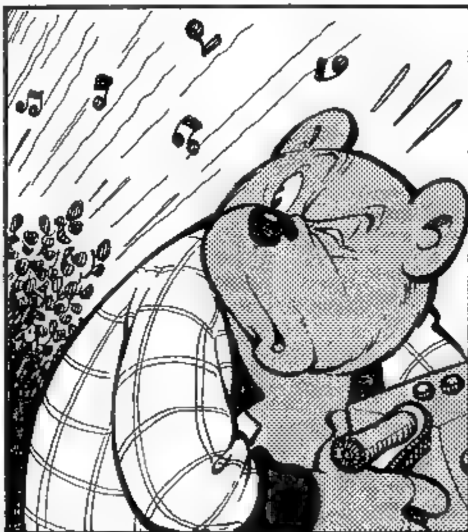

1891. Heer Bommel staarde de verdwijnende auto van kruidenier Grootgrut in grote woede na. Terwijl de zenuwtrekkingen om zijn ooghoek speelden stiet hij een vloed onbeheerste woorden uit, die niet gedrukt mogen worden.
"Stil toch, heer Ollie!" zei Tom Poes sussend. "Zó erg is het toch niet?" Maar dat was olie op het vuur.
"Niet erg?" riep heer Bommel rood. "Wat is dan wél erg, zou ik willen weten? Kan een heer dan niet eens rustig naar zijn iksel kijken, zonder door lawaaierige zakenlieden gestoord te worden?"
Hij veegde zijn voorhoofd af en zuchtte diep. Toen vervolgde hij wat kalmer: "Alles kan je worden afgenomen, maar zorg, dat je je eigen zieleleven houdt!" zei mijn vader altijd - en daar houd ik mij aan! En daarom duld ik niet, dat zo'n kruidenier door mijn iksel heenrijdt, als je begrijpt, wat ik bedoel! En daarom ga ik de vrije natuur in om een rustig plekje te zoeken!"
Hij haalde zijn toestel van boven en stapte de deur uit, Tom Poes ruw terugwijzend. Dat was natuurlijk niet aardig en Tom Poes was wel een beetje verontwaardigd. Maar dat duurde maar kort.
"Tenslotte is heer Bommel eigenlijk een patiënt!" dacht hij. "Ik moet een beetje op hem passen en opletten, dat hij geen domme dingen doet. Ik ga achter hem aan, of hij dat nu goedvindt of niet!"
Zo gedacht, zo gedaan. Tom Poes klom achter de voetsporen van zijn vriend aan een heuvel op en zag toen plotseling een heel grote Bommelfiguur, die zich een beetje schimmig tegen de lucht aftekende. De gedaante scheen een onzichtbaar orkest te dirigeren, doch er was geen ander geluid dan een tamelijk vals geneurie aan de voet van de glooiing......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

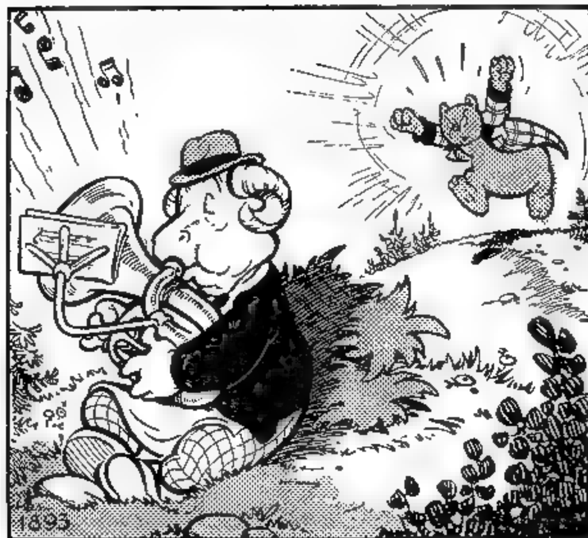

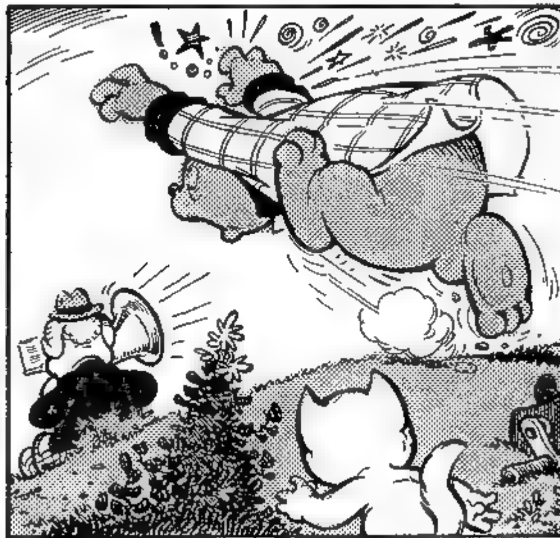

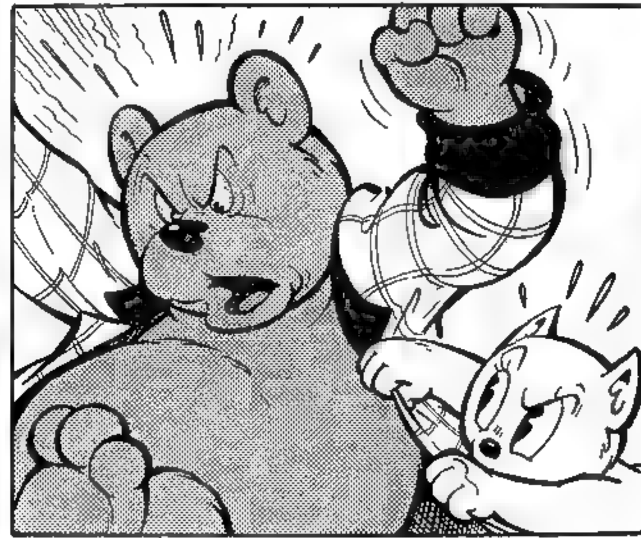

1892. De meer dan levensgrote figuur, die Tom Poes op de heuvel zag staan dirigeren, was natuurlijk niet de echte heer Bommel. Zoals de oplettende lezer begrepen zal hebben, was het gewoon maar een andere vorm van zijn iksel, die hij door enkele handgrepen en een draaien aan de zwengel met zijn toestel had vervaardigd.
Heer Ollie zat met een dromerige glimlach naar zijn evenbeeld te staren en hoorde in zijn verbeelding een machtig orkest, dat aan iedere beweging van zijn stokje gehoorzaamde. Hij was net bezig aan het laatste refrein van het lied "Ramona", waarin hij zelf de zangpartij vervulde, toen er plotseling een valse toon door zijn muziek heen baste.
Een ogenblik aarzelde de begaafde dirigent. Hij meende, dat een van zijn fluiten zich een weinig vergiste. Doch toen drong het tot hem door, dat dit geluid wel erg echt klonk en dat een buitenstaander zich in zijn kunstgenot gemengd moest hebben.
Nu, dat was waar. Niet ver daar vandaan, met zijn rug naar heer Ollie's dirigenten-iksel, zat de heer Grootgrut. De ijverige kruidenier had zijn boodschappen allen rondgebracht en had vervolgens een rustige plek in de vrije natuur opgezocht om zich ongestoord te kunnen oefenen in het bespelen van de tuba. Hij bekleedde een vooraanstaande plaats in het Rommeldamse fanfareorkest "Kunst na Arbeid", hetgeen hem verplichtte zijn vaardigheid op het instrument goed bij te houden. Maar omdat hij zijn klanten niet wilde afschrikken door hoorngeschal in zijn winkel en omdat overigens ook zijn vrouw er niet van hield, oefende hij zich in het vrije veld. Zodoende zat hij daar.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

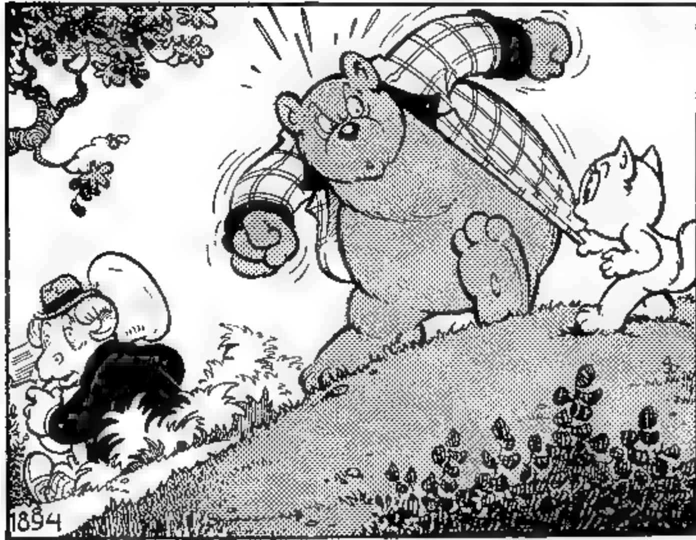

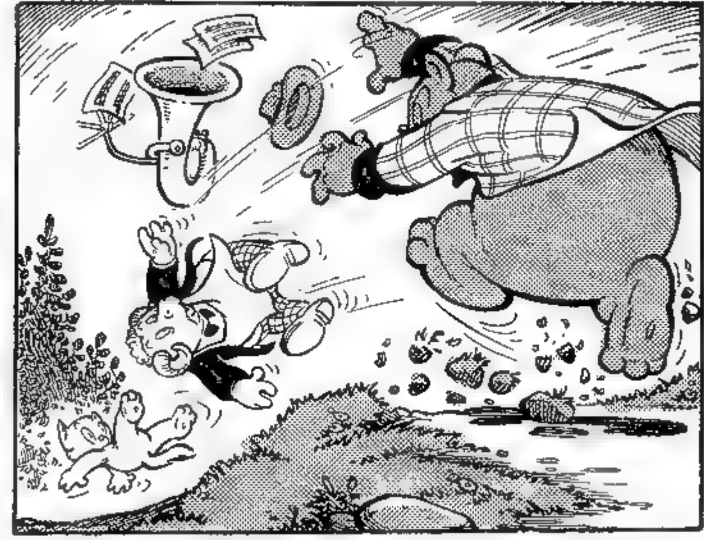

1893. Heer Bommel was ontsteld overeind gesprongen. Zijn - dirigenten- evenbeeld op de heuvel vervaagde snel en de klanken van het lied "Ramona" werden door het grote geluid uit de tuba uit zijn verbeelding weggevaagd.
In grote woede baande de verstoorde toonkunstenaar zich een weg door het struweel en zag toen plotseling de heer Grootgrut zitten. De brave kruidenier blies rustig een volle, schetterende toon uit zijn instrument en liet deze overgaan in een speels loopje, dat in een klagelijk geloei eindigde.
"Moeilijk, héél moeilijk!" mompelde hij, zich het voorhoofd afwissend. "Ik vraag me af, hoe die Straus dit stukje bedoeld heeft! Maar komaan, het zal wel lukken! Als men zijn ziel maar in zijn instrument legt, zegt de bovenmeester altijd. Nog eens proberen!"
En hij zette zijn toeter opnieuw aan de lippen en haalde zeer diep adem. De schallende stoot, die nu volgde, deed het struikgewas sidderen en drong heer Ollie tot in het merg.
Hij stiet een kreet uit, die veel op het tuba-geluid leek en maakte zich gereed, zich op de muzikant te storten.
Doch nu bemoeide Tom Poes zich ermee. Toen hij zag, dat heer Bommel zijn geduld verloor, rende hij ook de heuvel op en greep zijn vriend bij de jas.
"Laat me los!" brulde heer Bommel boven de walstonen uit. "Ik heb er genoeg van! Het is die Grootgrut weer! Altijd dezelfde! Altijd zit hij mij te sarren Ik ga die misselijke fluit in stukjes breken!"
"Niet doen, heer Ollie!" zei Tom Poes. "U zult er later spijt van krijgen. Trouwens, ik geloof niet, dat hij het expres doet, hij oefent maar een beetje...."

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

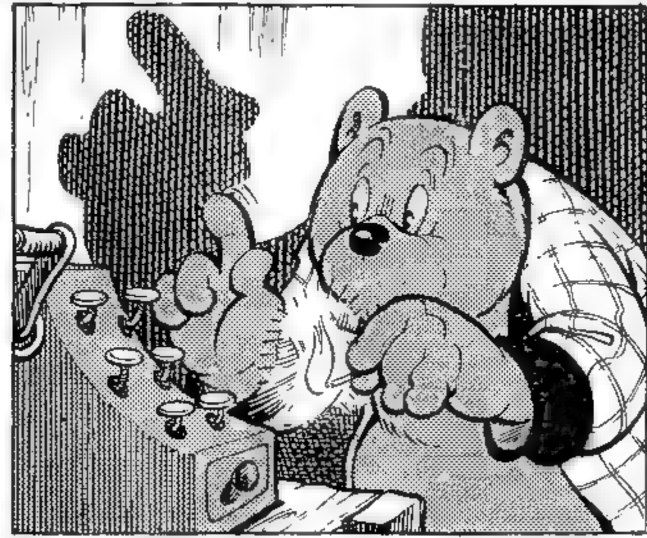

1894. Heer Bommel rukte zich los en begon woedend tegen Tom Poes uit te varen.
"Jij ook al!" riep hij. "Jij laat mij ook al in de steek! In plaats van mij bij te staan in mijn strijd en begrip te hebben voor alles wat er in mijn iksel omgaat, kies je de partij van die Grootgrut, die daar zit te blazen! Ik heb er genoeg van! Ik zal...."
De laatste woorden verloren zich in het geloei, dat er uit de tuba opsteeg. Doch daar de speler nu geen adem meer had, stierven de laatste klanken weemoedig weg en in plaats daarvan klonk heer Ollie's stem plotseling krachtig door.
"..........in stukjes breken!" schalde de stem. "Die misselijke uit zijn kracht gegroeide toeter!"
De kruidenier Grootgrut draaide zich verbaasd om en zag toen Tom Poes en heer Bommel achter zich staan.
"Goede middag, heren!" zei hij vriendelijk, de hoed lichtend. "Mooi weer, nietwaar? Ik zie, dat de heren ook belang in muziek stellen? Ach ja, het verzet de gedachten nog eens! Eh... ik wil de heren natuurlijk niet storen, maar nu ik mijnheer Bommel tóch hier treft........"
Bij deze laatste woorden trok hij bedachtzaam een rekeningetje uit zijn zak en streek het glad.
"Dit is de nota, waarover ik een klein meningsverschil met de heer Joost had!" vervolgde hij. "Misschien schikt het U....."
Dit was echter meer, dan heer Ollie kon verdragen. Zijn aderen zwollen op, zijn oog begon te knipperen en met een onbeheerste uitroep wierp hij zowel de musicus met de tuba als zijn vriend Tom Poes van de heuvel af.
Ach ja, het is vreselijk, waartoe een heer in drift kan komen......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

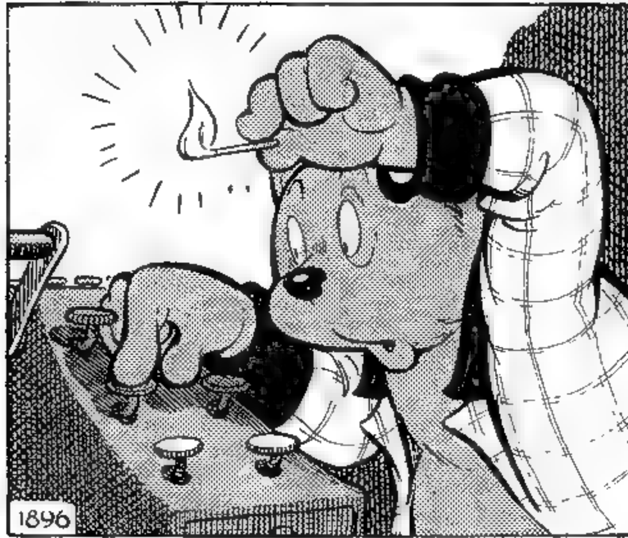

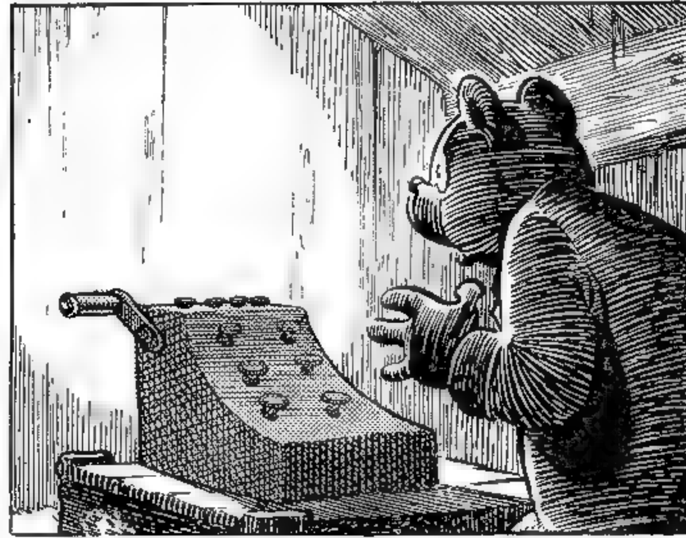

1895. Heer Bommel keek een ogenblik naar de figuren van Tom Poes en de kruidenier Grootgrut, die van de heuvel afrolden en toen bekoelde zijn woede even plotseling, als hij gekomen was.
"Ach, ach! Dat had ik niet mogen doen!" stamelde hij verslagen. "Een heer mag zijn geduld niet verliezen, hoe hoog de nood hem ook naar de lippen stijgt, zei mijn vader altijd - en daar`heb ik mij tot nu toe aan gehouden! Ach... hm..."
Hij verzonk enige tijd in gepeins en rechtte zich toen de rug alsof hij een besluit had genomen.
"Het was eigenlijk hun eigen schuld!" mompelde hij koppig. "Ze hebben het recht niet om een heer te storen, die zijn iksel onderzoekt!"
Zo sprekende nam hij zijn toestel op en liep de heuvel af. Een tijd lang dwaalde hij over de heide, op zoek naar een rustige plek, doch de avond begon reeds te vallen toen hij nog steeds eenzaam voortging.
Het zag er naar uit, dat hij de nacht in de natuur zou moeten doorbrengen en dat trok hem niet erg aan.
Hij was dan ook erg blij, toen hij tenslotte de donkere omtrekken van een verlaten schaapskooi gewaar werd.
Met enige moeite opende hij de knarsende deur en baande zich een weg door stof en spinnewebben, totdat hij een rustig hoekje gevonden had. Daar zette hij zorgzaam zijn toestel neer.
"Zo", sprak hij, een lucifer aanstrijkend, "donker is het hier wel, maar het is stil en dat is de hoofdzaak. Bovendien wordt het vanzelf licht, wanneer ik mijn iksel-apparaat laat werken.
Komaan, nu ga ik eens een paar toetsen proberen, die ik nog niet gebruikt heb - wie weet wat er dan tevoorschijn komt!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

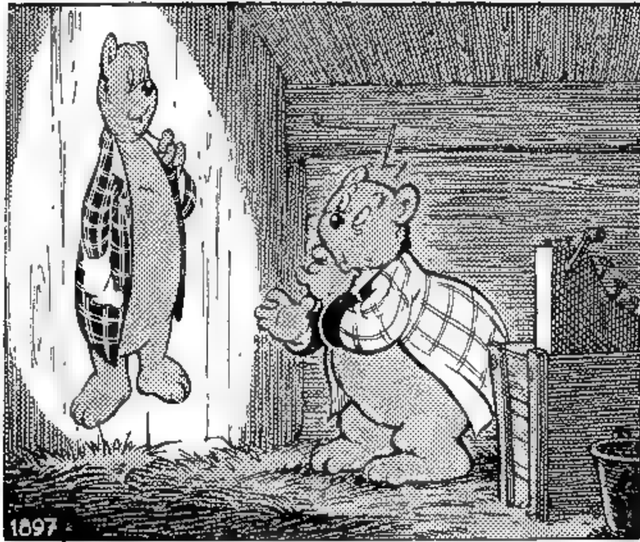

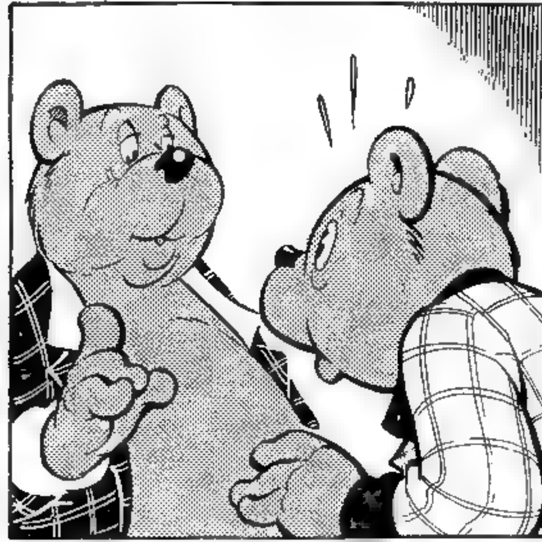
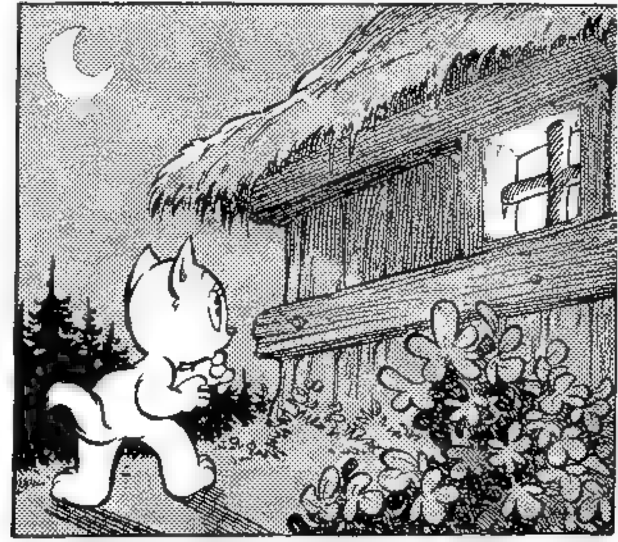

1896. Heer Bommel bekeek gedurende lange tijd in het licht van vlammende luciferhoutjes de knoppen van het toestel.
"Ik moet nu eens iets andere hebben", peinsde hij, "tot nu toe is het niet veel geweest. Ik heb gevlogen en ik heb gedirigeerd en dat was erg leuk. Maar tenslotte heb ik altijd al geweten, dat ik dat in me had en ik ben er niet veel van opgeknapt. Ik heb nog steeds last van mijn iksel, als iemand begrijpt wat ik bedoel. Komaan, ik ga deze knop hier eens bespelen. "Voorzichtig - erg diep" staat er op - en dat is net iets voor mij. Het is een Bommel niet gauw diep genoeg!"
Zo denkende en mompelende, drukte heer Ollie de toets in en draaide aan de zwengel. In het apparaat ging een belletje over en terstond verscheen er een lichtcirkel op de wand van de schaapskooi. Nu was het niet zo donker meer en daarom wierp heer Bommel voldaan de lucifers weg.
"Ziezo!" sprak hij, gemakkelijk achteroverleunend, "ik ben benieuwd, wat er uit de diepte van een heer naar boven komt! Gestoord kan ik niet worden - dat is heel prettig . Want tenslotte heeft niemand hier iets mee te maken; dit is een kwestie tussen mij en mijn iksel......
Het gémompel van zijn stem stierf langzaam weg en met een schok ging hij rechtop zitten. Op de planken van de oude hut verscheen een gedaante in het midden van de lichtkring, een bekende gedaante, die snel duidelijker werd en die tenslotte begon te bewegen.
"Die figuur ken ik...." stamelde heer Ollie verward. "Als hij een andere jas aanhad, zou ik weten, wie het is!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

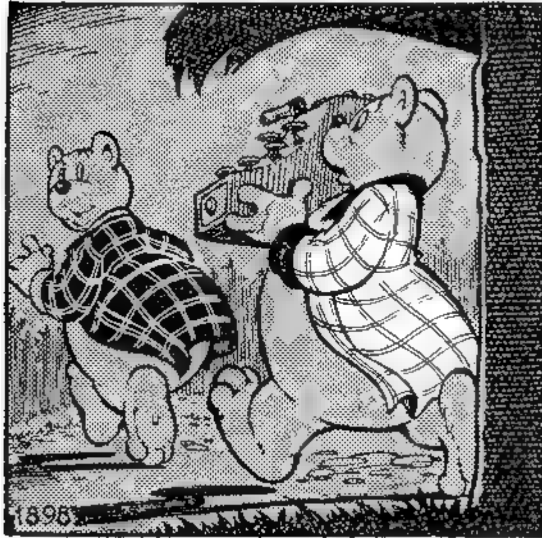

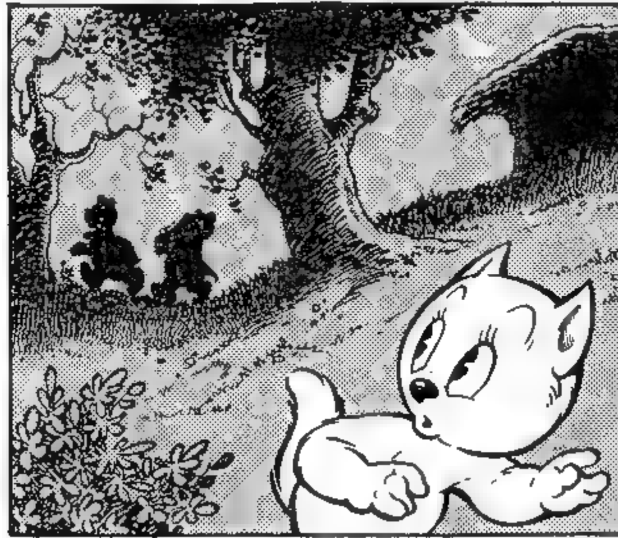

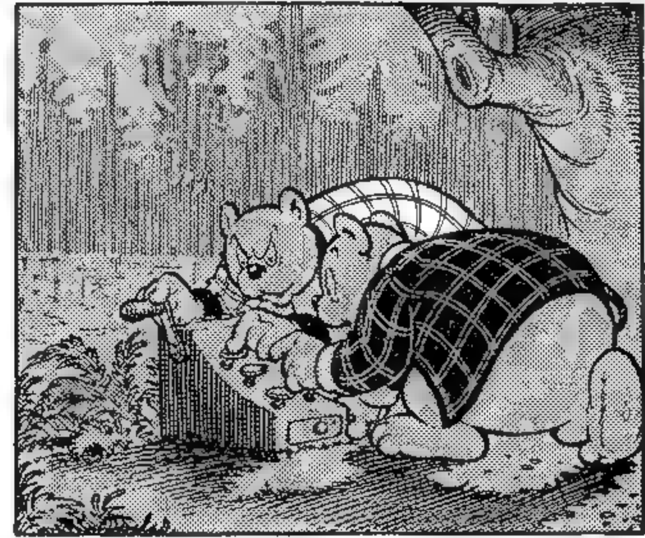
1897. Heer Bommel staarde sprakeloos naar de bekende gestalte voor hem en die staarde terug. Na een poosje begon dat blijkbaar te vervelen, want de figuur op de wand rekte zich een weinig uit en stapte dreunend op de vloer van de schaapskooi.
"Ik houd er niet van om plat te zijn!" sprak hij, "ik ben liever rond! "Bommel!" zeg ik altijd tegen mijn vader, "wees vooral niet te bescheiden! De meeste lieden zullen je tegen de muur willen drukken, maar je moet zorgen, dat je ruimtelijk blijft, al begrijp je ook niet, wat ik bedoel!"
"M-maar", stamelde heer Ollie, "m-maar dat is precies wat mijn vader altijd tegen mij zei. "Blijf ruimtelijk!" zei hij altijd!"
"Natuurlijk!" riep de ander achteloos. "Ik zeg ook alleen maar, wat je zelf gezegd zou hebben, maar dan een beetje andersom! Ik ben tenslotte je eigen iksel, zodoende!"

"Nu begrijp ik, waarom je me zo bekend voorkwam!" zei heer Bommel. Hij slaakte een zucht van verlichting en begon breed te glimlachen.
"Je bent mijn eigen iksel, maar dan andersom - daarom is je jas zo raar! Maar dat geeft niet! Op het innerlijk komt het aan, zeg ik altijd maar!"
"Onzin!" wierp de ander tegen, "het gaat om het uiterlijk! Dat moest je zo langzamerhand weten!"
Terwijl het gesprek in deze trant verder ging, naderde buiten de eenzame gestalte van Tom Poes de oude schuur.
Want, hoewel heer Ollie hem zo onaardig van de heuvel had afgegooid, wilde hij zijn vriend toch niet in de steek laten en daarom had hij hem tot hiertoe gevolgd. Nieuwsgierig sloop hij naar een raampje, waar een vaag licht doorheen scheen en keek naar binnen............

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

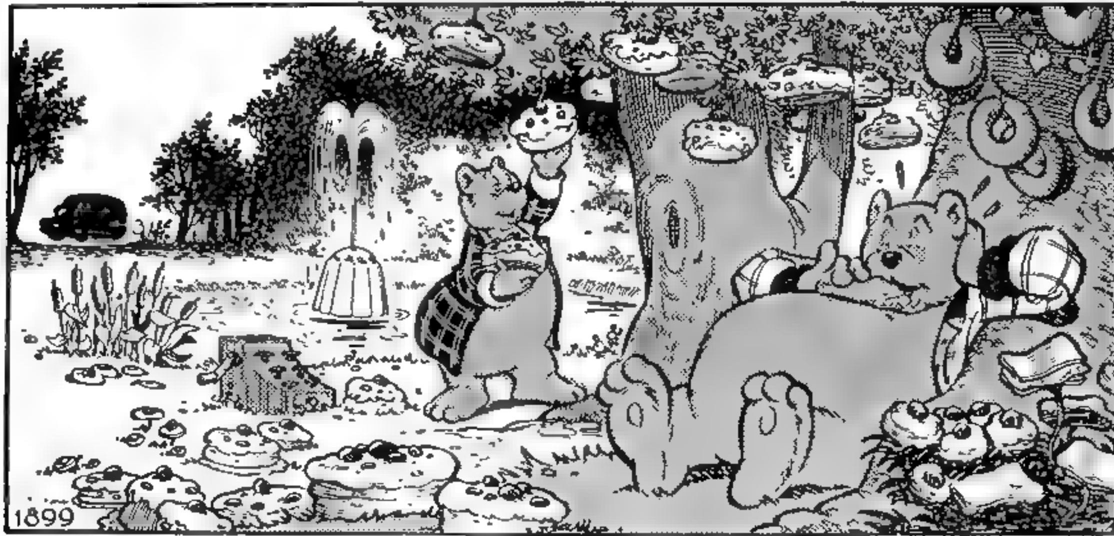

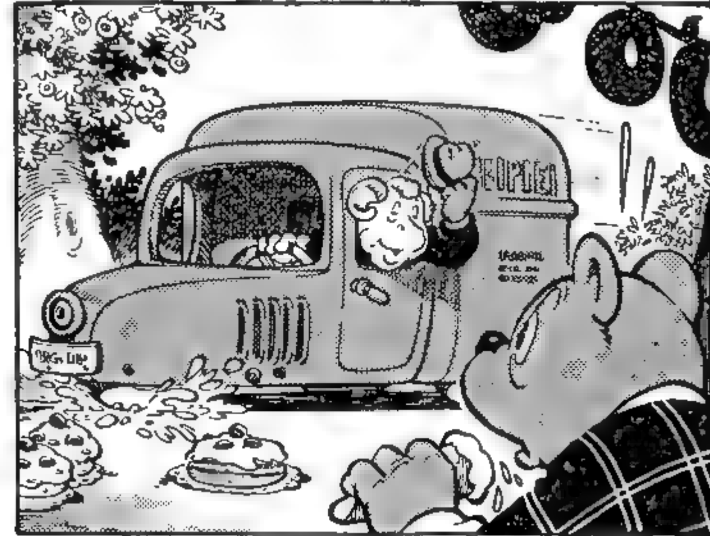

1898. Het raampje van de oude schaapskooi bevatte geen glaswerk meer en daarom kon Tom Poes gemakkelijk verstaan, wat er gezegd werd. Toen hij dan ook over de eerste verbazing heen was begon hij te begrijpen, waar de onverwachte bezoeker van heer Bommel vandaan kwam.
"Ik weet, wat jij nodig hebt, Ollie m'n jongen!" hoorde hij hem zeggen. "Je moet er eens helemaal in! Eens helemaal lekker jezelf zijn!"
"Maar de dokter zei juist, dat ik er eens helemaal uit moest!" wierp heer Bommel tegen. "U bent teveel in Uzelf gekeerd!" zei hij.
"Hoor eens even!" hernam de ander dreigend, "ik ben niet uit je ikseldoos gekropen om al die onzin aan te horen! Waar moet ik naar toe, als je er eens helemaal uit gaat? Je moet er eens helemaal in, zeg ik. En daarom gaan we nu naar het Luilekkerland! Kom mee - en vergeet je toestel niet!"

Tom Poes zag de beide heren naar buiten komen en wachtte tot ze in de schaduwen van het geboomte verdwenen waren. Toen begon hij te rennen.
"Het wordt tijd, dat ik iets ga doen!" dacht hij. "Het gaat helemaal de verkeerde kant uit met heer Ollie! Het enige, wat er op zit, is, dat ik die doctor Dipper weer op ga zoeken om hem te vragen, hoe dat gevaarlijke apparaat van hem onschadelijk gemaakt kan worden."
Intussen waren heer Bommel en zijn vreemde metgezel bij een klein bosmeertje aangekomen en zaten nu naast elkaar aan de oever. Het was er stil en eenzaam. Een zacht windje ritselde in het riet en de maan spiegelde zich rimpelend in het water.
"Een mooie omgeving voor een Luilekker-land!" sprak de vreemde tevreden. "Geef dat toestel maar hier, dan beginnen we!"

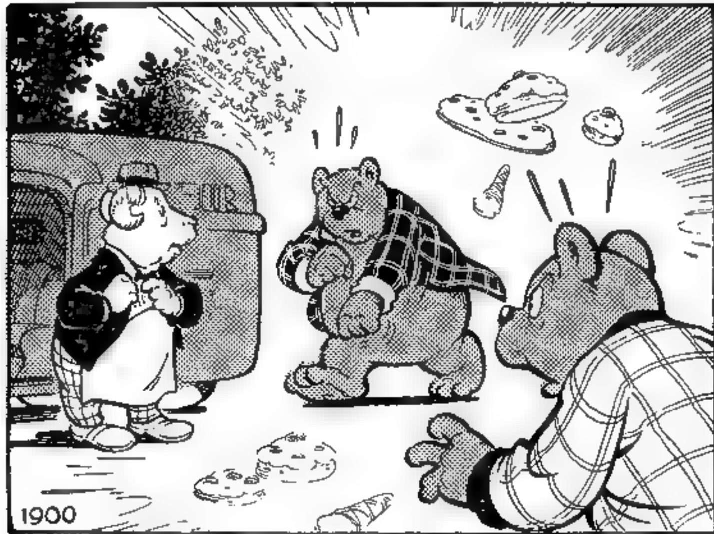
„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

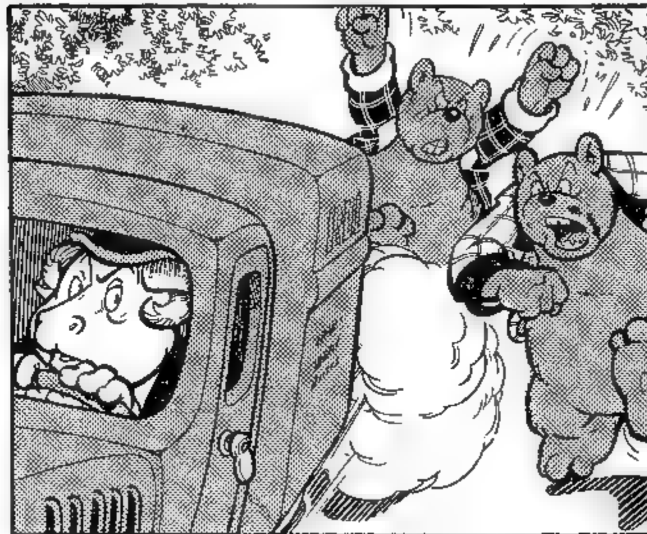
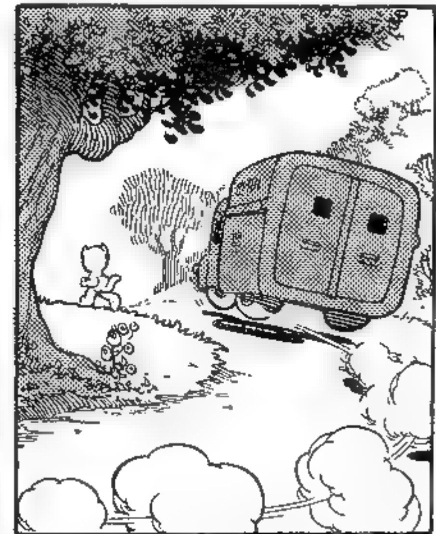

1899. Toen heer Bommel's vreemde metgezel enige toetsen van het apparaat had ingedrukt, en heer Ollie persoonlijk de zwengel had gedraaid, veranderde de omgeving van het eenvoudige bosmeertje langzamerhand van kwaliteit.
Bij het licht van de opkomende zon werd het heldere water frambozen-rood van kleur en begon middels een opschietend fonteintje luid te klateren. Aan de bomen groeiden de bloesems en dennenappels uit tot worsten en koekjes, terwijl de bloemen in taartjes veranderden.
Heer Ollie ging gemakkelijk onder een boom liggen en peuzelde wat schors, dat op onnaspeurlijke wijze van chocolade gevormd was.
"Vreemd!" mompelde hij. "Héél mooi! Ik heb altijd geweten, dat ik het in mij had, dit luilekkerland. Maar het is prachtig, dat het er zo maar uit komt. Een heer staat toch voor niets!"
"Onzin!" sprak de ander, een gebakje plukkend, "het komt er niet uit, maar jij komt er in!"
Terwijl heer Ollie dromerig over deze diepe woorden nadacht, werd hij een naderkomend, knallend geluid gewaar. Het was natuurlijk niemand anders dan de heer Grootgrut, per driewiel-automobile onderweg om enige boodschappen te gaan afleveren bij vèraf wonende klanten. Omdat het mooi weer was, was de nijvere kruidenier vroeg opgestaan. En, nadat hij zijn fijne vleeswaren en andere grutterijen in zijn voertuig had geladen, nam hij de weg door het bos, die wel niet de kortste, doch zeker de mooiste was.
Zodoende passeerde hij het bosmeertje, dat nu geheel uit limonade bestond en de wielen van zijn bestelwagentje verpletterden enkele taartjes, voordat hij zijn goede klant, heer Bommel, ontwaarde.....

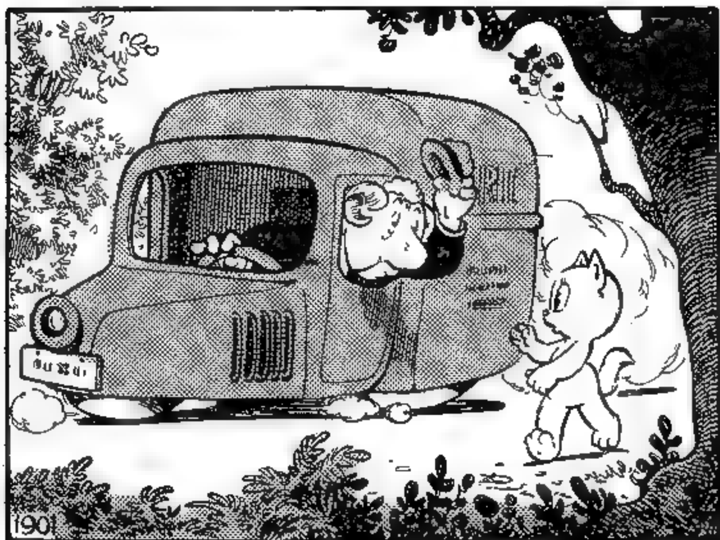
„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

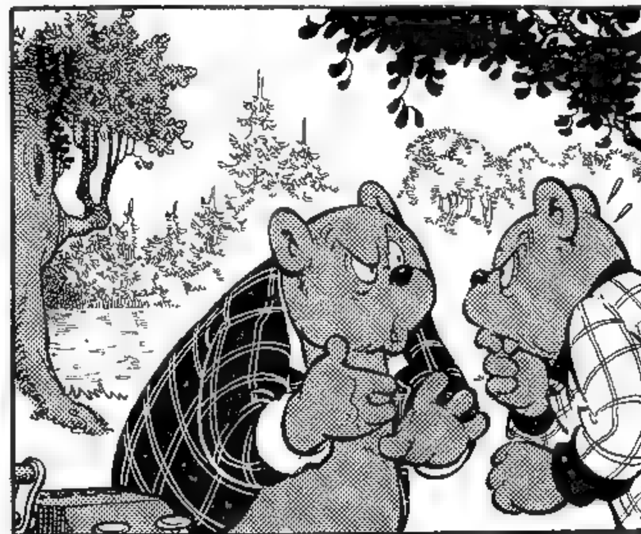

1900. "Goede morgen, meneer Bommel!" wenste de heer Grootgrut vriendelijk. "Ook al vroeg op pad, zie ik?" Hij wierp een vlugge blik op het limonademeertje, de worsten en koekjes aan de bomen en het taartje in heer Ollie's hand en vervolgde:
"Een mooie picnic! Hebt U misschien interesse in overheerlijke sprits? Of fijne vleeswaren? Ik heb alles bij me en als U even wilt proeven...."
Heer Bommel's Luilekkerland begon snel te vervagen en de zenuwtrek verscheen weer bij zijn ooghoek. Een gesmoorde kreet uitend, kwam hij overeind.
"Wie is dat?" vroeg zijn vreemde metgezel, eveneens opstaande, "Wie praat daar over sprits en fijne vleeswaren? Dat moet een kruidenier zijn!"
De heer Grootgrut keek wat beklemend naar de beide naderende figuren. "Eh..... misschien kunnen we even over dat nota'tje praten?" probeerde hij voorzichtig. "U weet wel, dat rekeningetje, waarover de heer Joost en ik van mening verschilden..... U weet wel!"
Hij ontving echter nog geen antwoord en een dreigend gegrom scheen hem te waarschuwen, dat hij niet geheel welkom was. Enigszins schielijk nam hij de hoed af.
"Een andere keer dan graag!" sprak hij, gas gevend. Het auto'tje stoof snel voort, de overblijfselen van Luilekkerland in een dichte stofwolk achterlatend.
"Ik weet niet, wat er tegenwoordig met de heer Bommel aan de hand is!" sprak de wakkere kruidenier tot zichzelf. "Er schiet nooit meer een grapje op over en hij heeft in het geheel geen belangstelling meer voor fijne comnestibles, zoals vroeger! Jammer, hij was zo'n uitstekende klant!"
Op dat moment zag hij Tom Poes op de weg vóór zich lopend en hij begon weer te remmen.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

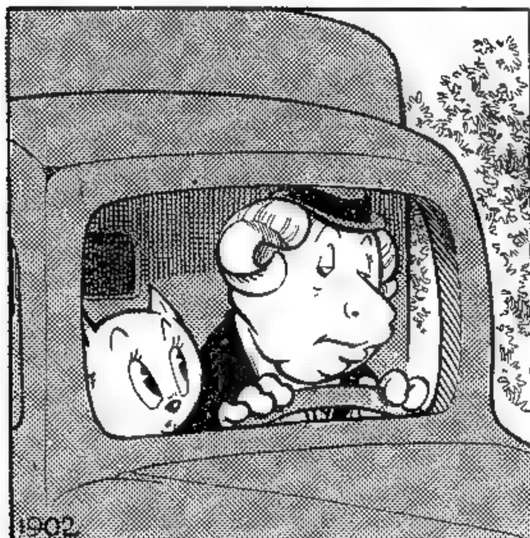

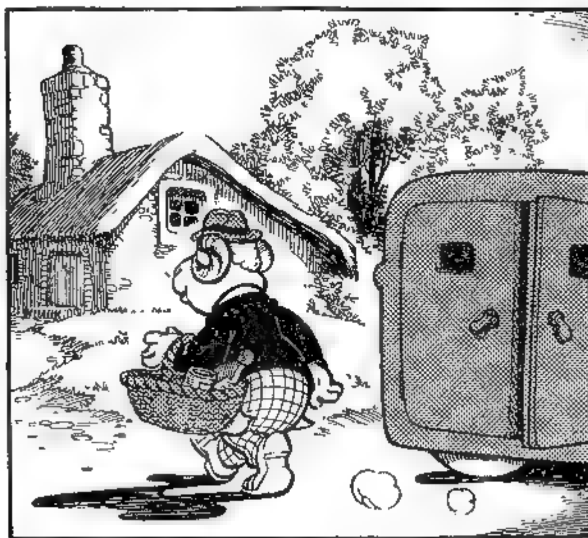

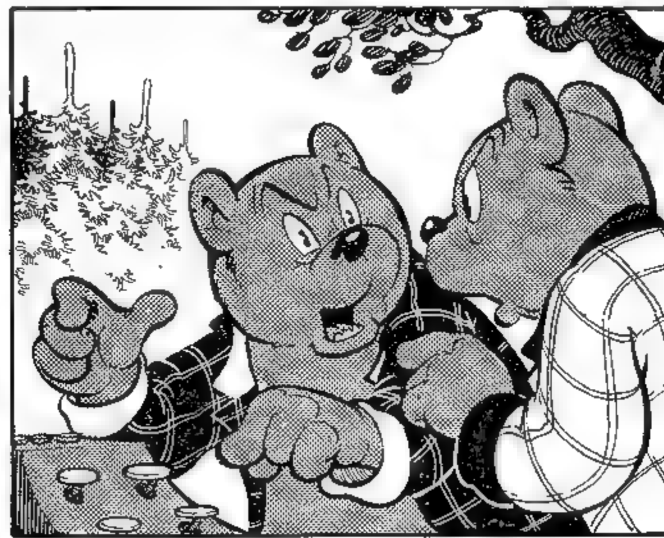

1901. De heer Grootgrut bracht zijn driewiel-auto'tje naast Tom Poes tot staan en boog zich naar buiten. "Goede morgen, jongeheer!" wenste hij vriendelijk. "Prachtig weer voor een vroegtijdige wandeling, niet waar? Hebt U misschien interesse in fruitpastilles of een chocoladereep voor onderweg? Ik heb toevallig wat bij me en als U even wilt proeven....."
Tom Poes mompelde, dat hij andere dingen aan het hoofd had.
"Jammer, ik bewijs mijn vaste klanten graag een dienst!" hernam de wakkere kruidenier. "Een andere keer dan maar. Maar nu ik U toch toevallig tref, zou ik U eens willen vragen, wat er met Uw vriend, de heer Bommel, aan de hand is. Het komt me voor, dat hij wat sukkelt met de zenuwen, misschien? Ik trof hem net met zijn broer bij dat meertje in het bos en ze waren beide hoogst nerveus, scheen me toe. Kunt U ze niet aanraden om mijn overheerlijke rozen-bottel-siroop eens te proberen? Vitaminerijk en voedzaam!"
"Dat is het niet!" zei Tom Poes. "Heer Ollie heeft last van zijn iksel! En daarom ben ik nu op weg naar Doctor Dipper, want ik ben bang, dat er rare dingen gaan gebeuren!"
Nu, de angst van Tom Poes was niet helemaal ongegrond. Want toen het wagentje van de heer Grootgrut in de verte was verdwenen, wendde heer Bommel's vreemde metgezel zich om en kneep listig één oog dicht.
Die kruidenier, die daar gaat, is de oorzaak van alle ellende op de wereld! sprak hij sluw. "Hij moet weg, dat is duidelijk!"
En heer Ollie, die nog steeds een driftbui had, omdat zijn Luilekkerland zo plotseling verdwenen was, gaf hem meteen gelijk. Een heer in woede kan nu eenmaal geen zin van onzin onderscheiden.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

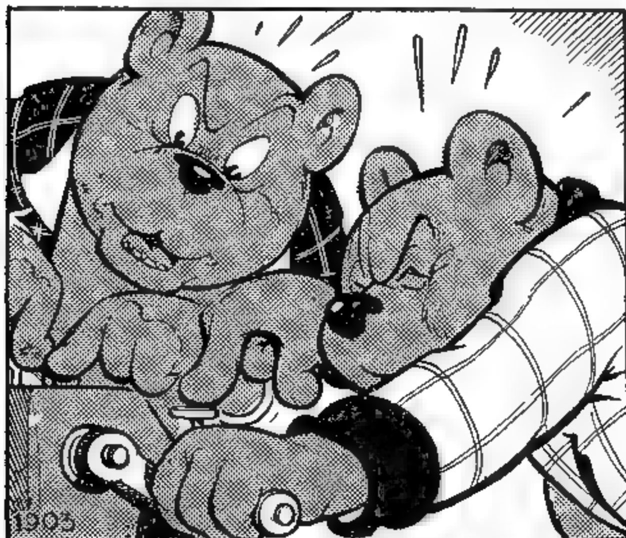

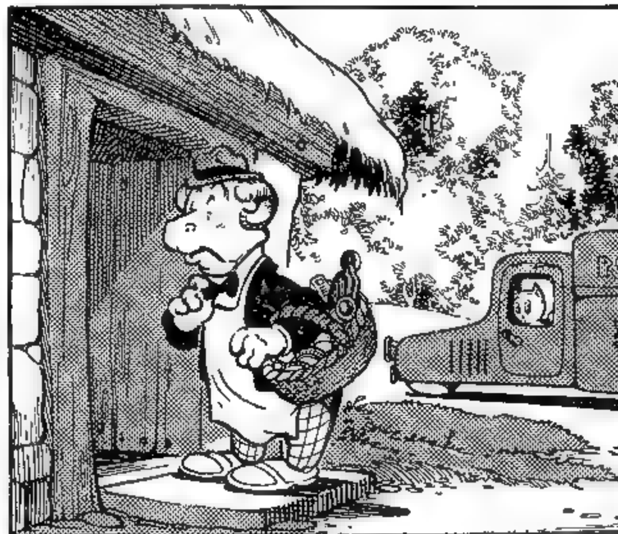

1902. De Heer Grootgrut bood Tom Poes een plaatsje in zijn driewieler aan. Hij moest toch dezelfde kant op, zei hij. En als de jongeheer zijn eenvoudig vervoermiddel voor lief wilde nemen en zo vriendelijk wilde zijn om eventjes te wachten als hij een paar boodschappen bij de weduwe Dapper af ging geven, dan zou het hem een genoegen zijn om de jongeheer naar doctor Diper te rijden.
Tom Poes had daar wel oren naar en reed in de richting van Rommeldam totdat de goede kruidenier bij een alleenstaand huisje, even buiten de stad, stopte.
"Eén momentje dan!" sprak de heer Grootgrut. "Hier woont de weduwe, waarover ik U sprak. Een héél eenvoudige dame, maar van uitstekende kom-af. En altijd goed van betalen en nooit last over een nota'tje. Ik ben zo terug, jongeheer!"
Hij steeg uit en begaf zich, voorzien van een mandje fijne kruidenierswaren, naar de deur van de keurige weduwe.
Op dat zelfde moment zat heer Bommel in het diepst van het woud over zijn toestel gebogen en keer naar de knoppen, die hem door zijn vreemde metgezel gewezen werden.
"Dit gaat heel diep!" sprak deze. "Maar dat geeft nu toch niet meer, sinds ik er bij ben. Kijk, als je hier op drukt, kan je je diepste wensen in vervulling laten gaan. En je diepste wens is, om af te rekenen met die kruidenier, nietwaar?
"Eh...hm...ja. Nu je het zegt", zei heer Ollie.
"Hij heeft me een hele tijd dwars gezeten en hij rijdt steeds maar door mijn iksels heen. Het wordt tijd, dat hij een gevoelig lesje krijgt."

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

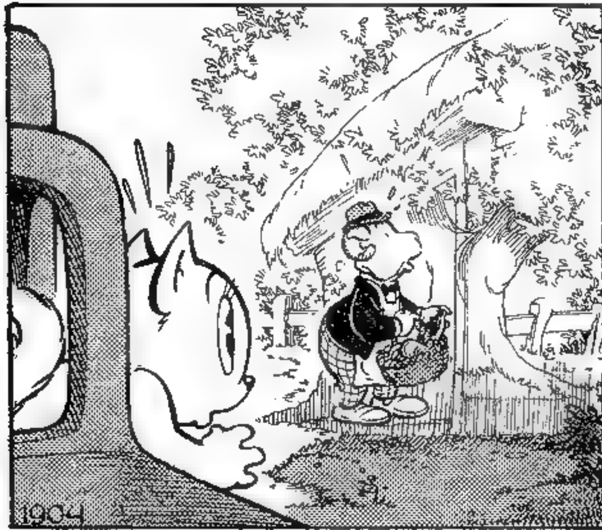

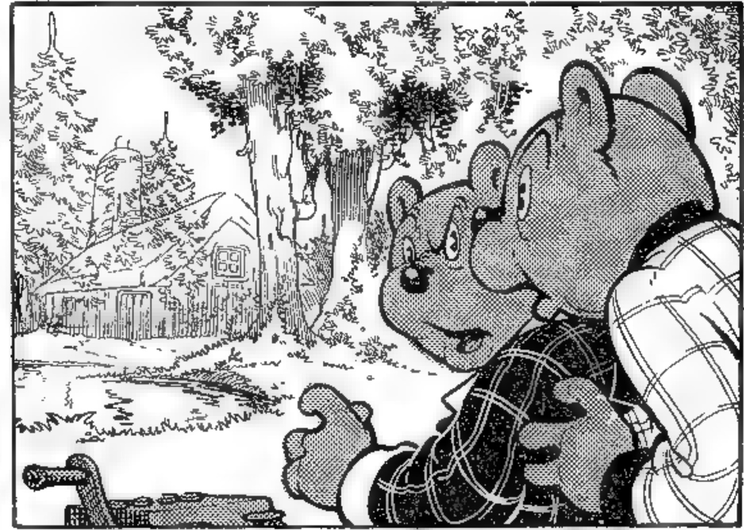

1903. "Het is eigenlijk heel eenvoudig!" zei heer Bommel's vreemde metgezel. "Je bent ergens boos over, maar omdat je denkt, dat je een heer bent, laat je dat niet merken. En daarom slaat die boosheid naar binnen en gaat in je iksel zitten. Maar als je je iksel niet naar buiten laat komen, dan zal het je van binnen uit opeten!
"Een soort lintwurm dus!" zei heer Bommel peinzend.
"Heel goed!" riep de ander uit. "Kijk, nu druk ik deze knoppen in en als jij aan de zwengel draait, wordt het stuk aarde, waarop die kruidenier op het ogenblik rondloopt, hierheen gehaald. En als je die Grootgrut dan bij de hand hebt kan je met hem afrekenen. Dan ben je je boosheid kwijt en dan zal je eens zien, hoe prettig je je voelt!"
"Een goed idee!" zei heer Ollie en hij begon te draaien.
Nu stond de heer Grootgrut op dat moment voor de deur van een van zijn klanten om enige boodschappen af te geven (zoals de oplettende lezer zich zal herinneren).
Hij had juist aangeklopt en luisterde naar de naderende voetstappen van de weduwe Dapper toen, plotseling, de muren van het huisje begonnen te vervagen. En voordat hij tot tien had kunnen tellen, was het gehele gebouwtje verdwenen.
De brave kruidenier keek een ogenblik wat bevreemd naar de kale plek en haalde toen de schouders op. "Vreemd!" mompelde hij. "Zeker plotseling verhuisd! Een andere keer dan maar."
Hij wendde zich om en keerde terug naar zijn driewiel-auto'tje.
Hierdoor wordt het duidelijk, dat heer Ollie's iksel-machine geen invloed had op deze rechtschapen middenstander - hoe krachtig het apparaat verder ook mag zijn.....

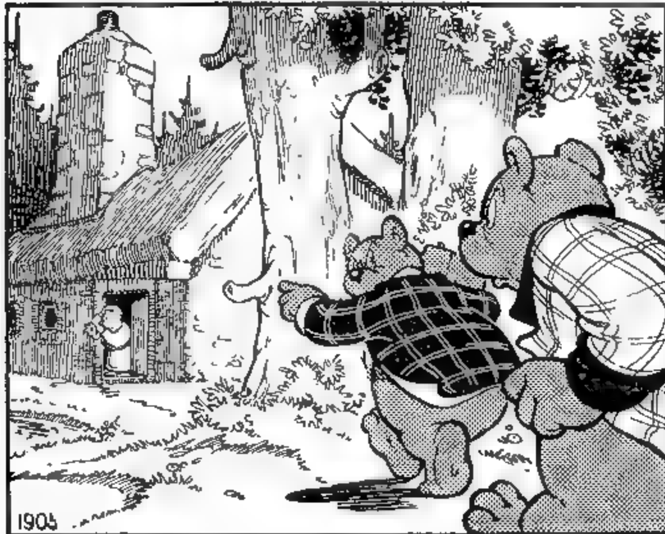
„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

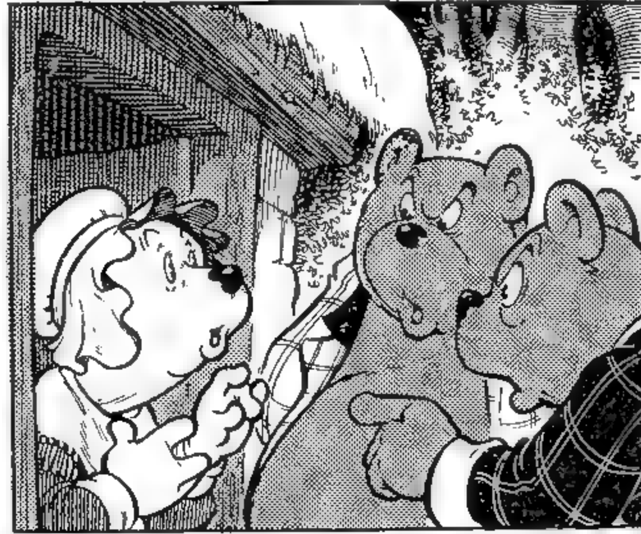

1904. Tom Poes keek vanuit het auto'tje de heer Grootgrut na. Hij zag, dat de brave kruidenier op de deur van de weduwe Dapper klopte en wachtte zonder veel belangstelling op het afgeven van de boodschappen.
Maar, zoals we hebben gezien, verliep dat anders dan men had mogen verwachten. Het huisje loste zich op in nevels en de heer Grootgrut stond plotseling met zijn mand vol delicatessen op een open plek in het woud.
Schouderophalend wendde hij zich om en liep terug naar zijn voertuigje.
"Het spijt me, dat ik U voor niets heb laten wachten, jongeheer!" sprak hij. "Mevrouw Dapper is onverwachts verhuisd, zie ik. Maar dat doet er niet toe, ik zal wel een adreswijzigingskaart krijgen. Komaan, we gaan verder!"
"Hm", zei Tom Poes, "die mevrouw is wel érg onverwachts verhuisd, lijkt me. Ik hoop maar, dat er niets vreemds achter zit - al zou ik dan ook niet weten, wat! Maar sinds heer Bommel met die machine bezig is, vertrouw ik dit soort dingen niet!"
Nu, Tom Poes had gelijk. Want niet ver van daar zaten heer Bommel en zijn vreemde metgezel in spanning op de uitwerking van hun gepruts met het toestel te wachten.
"Een huisje!" mompelde heer Bommel opgewonden. "Daar naast het meertje verschijnt een huisje, zie je wel?"
"Juist, ja!" sprak de ander opgewekt. "Dat betekent, dat die Grootgrut daar moet zijn! Eventjes wachten, tot die hut helemaal vast is - dan kunnen we gaan afrekenen met die kruidenier! Rol je mouwen vast op!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

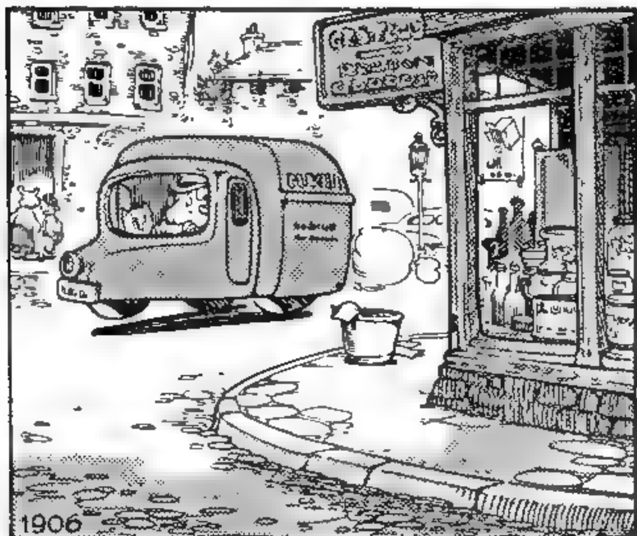

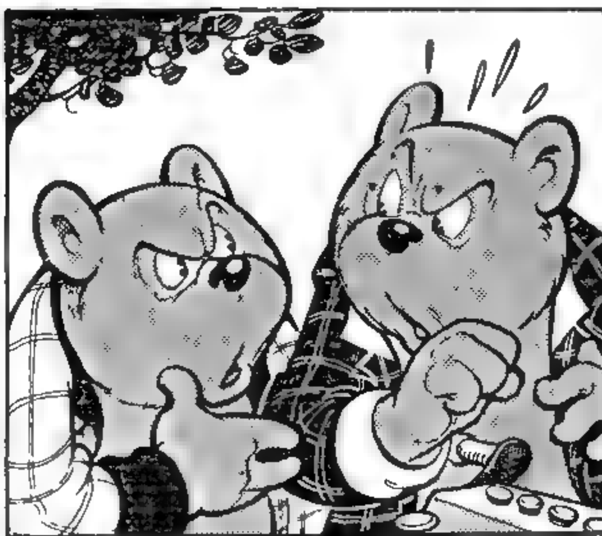

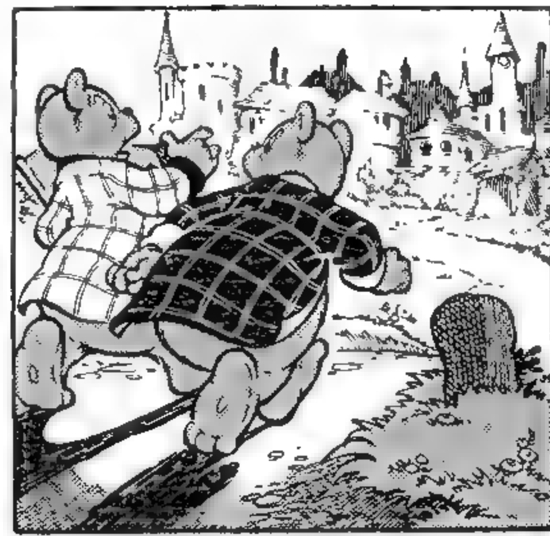

1905. Naast het bosmeertje verscheen vaag de omtrekken van het huisje. Al heel gauw werden de vormen echter duidelijker en binnen drie minuten en twee seconden stond de woning van de weduwe Dapper klaar en duidelijk voor heer Bommel en zijn vreemde metgezel.
"Er op af!" sprak de laatste. "We gaan afrekenen met die kruidenier van je! Roei hem uit, jonge vriend!"
"Uitroeien?" herhaalde heer Ollie, een weinig onthutst. "Dat...eh...dat gaat wel erg ver! Hij moet op zijn plaats gezet worden, omdat hij steeds door mijn iksel rijdt, maar uitroeien?'
"Onzin" hernam de ander. "Onzuivere en storende gedachten knagen aan je geest", zeg ik altijd tegen mijn vader. Roei ze uit, al begrijp je ook niet, wat ik bedoel! En die Grootgrut is een storende gedachte, niet? Nu dan, doe je plicht!
Zo sprekende, waren ze het huisje genaderd en stonden nu tegenover een bejaard vrouwtje, dat vragend rondkeek.
"Hebt U geklopt, heren? vroeg ze.
"Nee, dat niet, goede vrouw!" zei heer Ollie. "Maar ik...eh, wij willen graag de kruidenier Grootgrut even spreken. Hij moet hier zijn!"
"Nee, die is hier niet! zei de weduwe. "Hij zou wel komen, maar ik heb hem nog niet gezien!"
Ze zweeg en wreef zich de ogen uit. "Vreemd!" mompelde ze, "het is net, of de omgeving veranderd is! Dat meertje was er gisteren niet en die bomen zijn anders! Wat is er met mijn huisje gebeurd?"
"Het gaat niet om je huisje! zei heer Bommel gemelijk. "Het gaat om die Grootgrut! Ik heb de plaats waar hij was met mijn iksel-machine hier naartoe gehaald. Maar nu is hij er niet! Hoe kan dat?"
"Kom mee!" siste zijn metgezel achter hem. "Het is misgelopen! Die kruidenier schijnt niet gevoelig te zijn voor dit werk! Misselijk!
De beide heren verwijderden zich en lieten de weduwe Dapper sprakeloos achter.......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

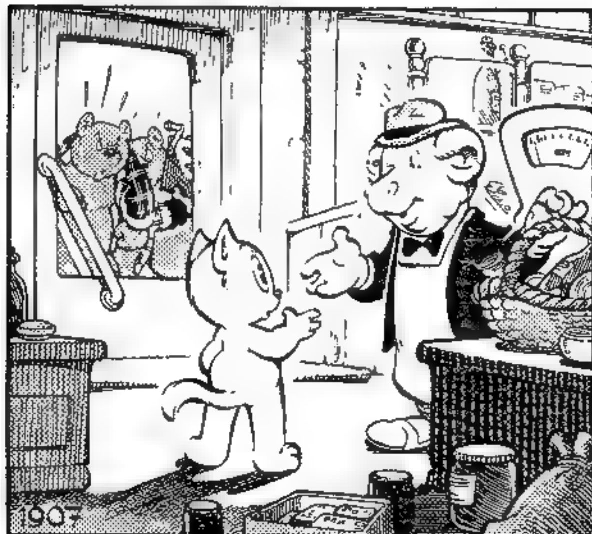

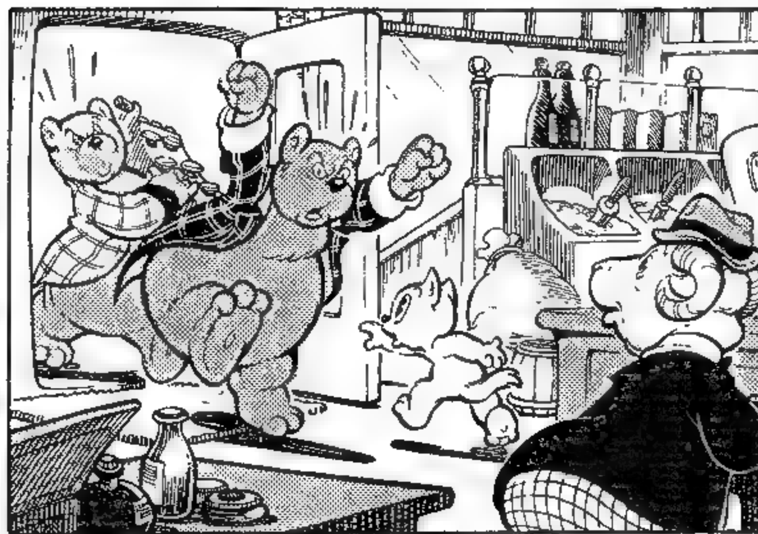

1906. "Als ik thuis kom, zal ik mevrouw Dapper wel even opbellen!" sprak de heer Grootgrut, toen hij met Tom Poes in zijn auto'tje verder reed. "Ze zal op haar boodschappen wachten. En een goede, prompte bediening behoort tot mijn zaken-politiek. Daarmee kweekt men vertrouwen, ziet U? Men moet nooit klanten laten wachten. Vooral wanneer ze onverwacht verhuizen moet men tonen, dat men paraat is en dat men ze ook op hun nieuwe adres weet te vinden."
"Ja, ja!" zei Tom Poes. Hij luisterde eigenlijk maar half naar deze nuttige wenken omdat hij zich zorgen maakte over Heer Bommel en de plotselinge verdwijning van het huisje van de weduwe.
"Ik ga met U mee naar de stad!" zei hij. "Want ik wil er wel graag bij zijn, al U die klant opbelt. Tenslotte is het een vreemd geval en ik hoop maar, dat er niets ergs gebeurd is!"
Nu, iets ergs was er niet gebeurd, zoals we weten. Heer Bommel en zijn vreemde metgezel waren weggelopen zonder schade aan te richten, toen bleek, dat de wakkere kruidenier niet bij het huisje te vinden was. Maar daarna was deze zaak nog niet uit de wereld.
"Wat nu?" vroeg heer Ollie besluiteloos. "Zullen we dat Luilekkerland nog een keer maken? Dat was leuk!"
"Onzin'." sprak de ander grof. "Om die kruidenier weer door de taartjes te laten rijden, zeker? Nee, eerst moeten we met hem afrekenen. Als je ongestoord van je iksel wilt genieten, moet Grootgrut vernietigd worden! En aangezien je hem hier niet hebt kunnen krijgen, gaan we hem in zijn hol opzoeken'.
Deze woorden sterkten heer Bommel.
"Goed dan!" zei hij. "Kom mee, jonge vriend, dan gaan we naar de stad!

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

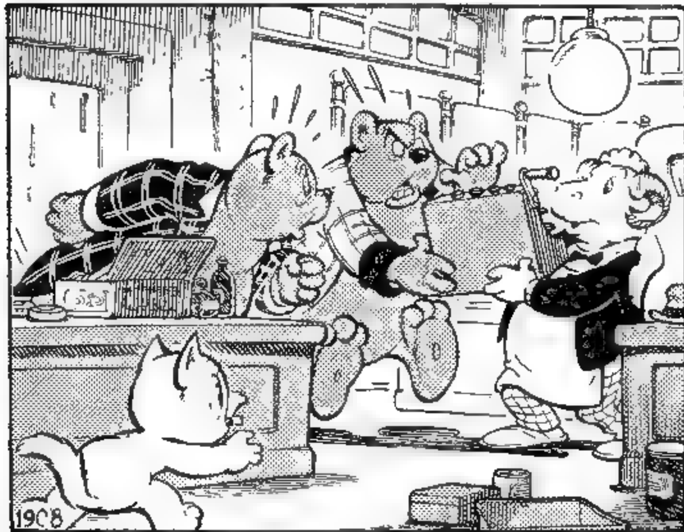

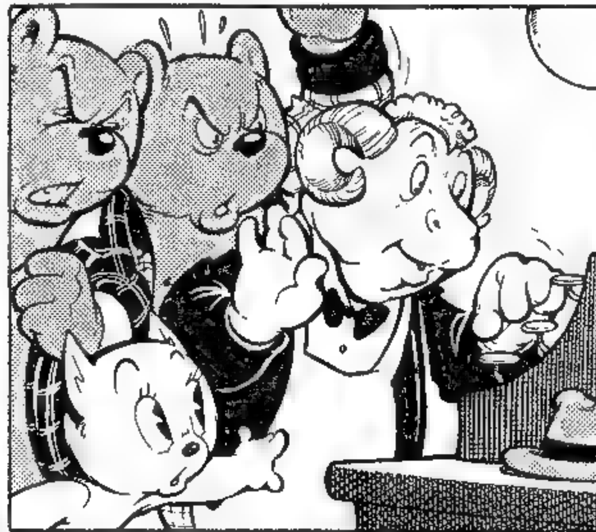

1907. Toen de heer Grootgrut thuis kwam, belde hij meteen de weduwe Dapper op. En na een lang gesprek, dat hoofdzakelijk over de woningnood ging, wendde hij zich opgelucht tot Tom Poes.
"Er is niets ergs gebeurd, jonge heer!" sprak hij. "Het schijnt, dat enige onverlaten haar huis vannacht verplaatst hebben! Een kwestie van concurrentie tussen de gemeentes waarschijnlijk. In ieder geval moet ze haar boodschappen zo gauw mogelijk hebben, ze zit erg op haar ham te wachten!"
"Mooi, zei Tom Poes, die het zijne dacht van dit verhaal. "Dan zal ik U niet langer ophouden. Bedankt voor de lift!" Hij stapte naar de deur en schrok toen terug. Want buiten naderden heer Bommel en zijn duistere metgezel met dreigende gelaten de keurige winkel.
Op ruwe wijze traden ze binnen en stapten op de heer Grootgrut af. Tom Poes voelde, dat ze niet veel goeds van plan waren. Doch voordat hij iets kon doen om zijn vriend tegen te houden, stond deze reeds oog in oog met de wakkere kruidenier.
"Goede middag, meneer Bommel!" sprak die, de hoed lichtend. "Wat aardig van U, dat U even persoonlijk langs komt!"
"Niks nota-verschil!" zei heer Ollie duister. Het was duidelijk merkbaar, dat hij weer last van zijn iksel had. Zijn oog trok hevig en zijn gelaatskleur was veel te donker.
"Je hebt door mijn taartjes gereden! riep hij. "Je hebt door mijn orkest heengeblazen! Je hebt me gestoord, toen ik vloog!"
"Dat spijt me!" zei de heer Grootgrut meewaarig. "Ik heb dat niet gemerkt. Maar toevallig heb ik hier een blik overheerlijke sprits. Wilt U die eens proberen in plaats van die taartjes?"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

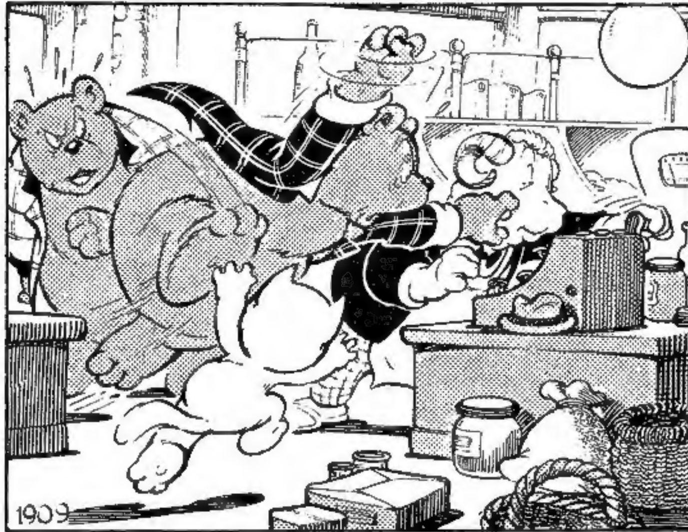

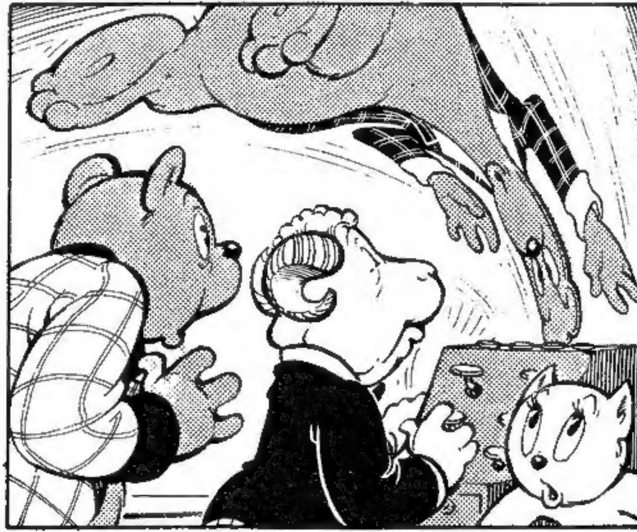

1908. Heer Ollie staarde sprakeloos naar de heer Grootgrut. Hij rolde met de ogen en knerste met de tanden, hiertoe aangehitst door zijn vreemde metgezel.
Het was een akelig gezicht, doch de beleefde kruidenier deed alsof hij niets merkte. (en misschien merkte hij ook wel niets. wie zal het zeggen?)
Hij wierp een montere blik op het toestel, dat heer Bommel nog steeds onder de arm droeg en nam het met een handige beweging over.
"Kijk eens aan!" sprak hij. "Prettig, dat U Uw eigen kasregister hebt meegenomen. Nu kan ik U dat notaverschil op Uw eigen apparaat voorrekenen....."
"Kasregister?" loeide heer Ollie, plotseling uit zijn sprakeloosheid opschietend.
"Dat zou ik niet nemen!" fluisterde zijn metgezel vals.
"Dat néém ik niet!" vervolgde heer Bommel met een grote stem. "Is het nog niet genoeg, dat je steeds door mijn iksel rijdt? Moet je nu ook nog deze prachtige machine, die het diepste innerlijk van een heer aan het licht brengt, een kasregister noemen?"
"Een ogenblikje, meneer Bommel!" mompelde de nijvere winkelier, onder het aanslaan van toetsen.
"Alles is een kwestie van afrekenen en dit soort machines noemen we in ons vak meestal kasregisters. Dat is dan nog een ons krenten en vijf pond suiker.... o ja. En een potje honig....."
Tom Poes had vergeefs geprobeerd om het gewerk op heer Ollie's vreemde instrument tegen te houden. Maar nu dit niet gelukte, trok hij zich somber terug en wachtte af, wat er zou gebeuren. Hij verwachtte natuurlijk niet anders, of het iksel van de heer Grootgrut zou nu op de muur achter de fijne comnestibles verschijnen.......

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

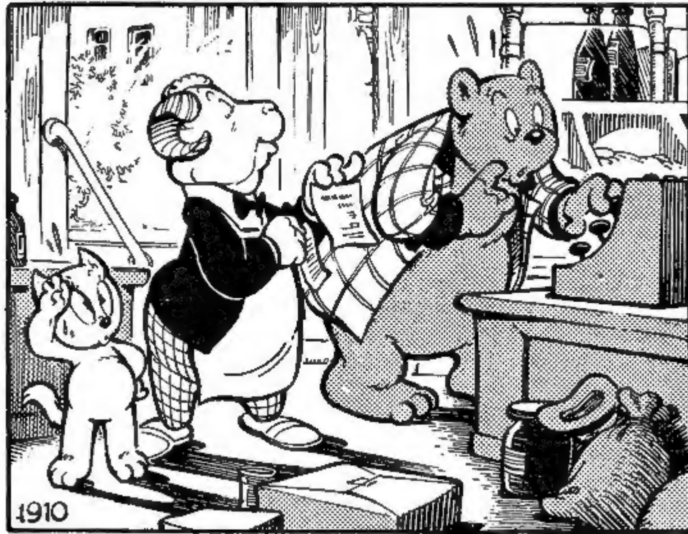

1909. De heer Grootgrut ging voort, de toetsen van heer Bommel's iksel-apparaat aan te slaan, zonder zich te bekommeren om heer Ollie's zenuwtrekkingen, Maar Tom Poes merkte zeer goed, dat de toestand in de keurig onderhouden winkel erg gespannen was. Dat kwam vooral door het onrustige gedrag van heer Bommel's vreemde metgezel, die op sissende toon onrust trachtte te zaaien.
"Doe dan wat", fluisterde hij achter de adem. "Laat die kruidenier van je toestel afblijven! Sla hem neer! Hij is de oorzaak van alle ellende! Hij zal al het mooie kapot maken! Doe dan wat!"
Heer Bommel bewoog zich grimmig voorwaarts en kromde de vingers, zodat Tom Poes een sprong nam om de brave winkelier bij te staan. Deze had nog steeds niets in de gaten.
"Een potje prima huishoudjam", prevelde hij, "en een half onsje thee, dat was het zo ongeveer.....nu zullen we eens kijken, meneer Bommel!"
Op dat moment kreeg heer Ollie's vreemde vriend er genoeg van. Hij vond waarschijnlijk, dat er niet vlug genoeg iets gebeurde of misschien was hij ongerust over de gang van zaken. In ieder geval stak hij de hand uit naar de ikselmachine, precies op het moment. dat de heer Grootgrut de zwengel draaide om de eindafrekening op te maken. En nu gebeurde er iets vreemds. Want door een onverklaarbare oorzaak werd hij door het toestel gegrepen en middels een daartoe aangebrachte gleuf naar binnen getrokken. Hij slaakte een ritselende kreet en terwijl zijn gevulde gestalte zo dun werd als papier verdween hij in het inwendige. In het apparaat klonk een belletje en daarop verscheen hij weer - in de vorm van een kassabon!
"Ziet U wel, meneer Bommel?" vroeg de kruidenier tevreden. "Het bedrag klopt precies!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

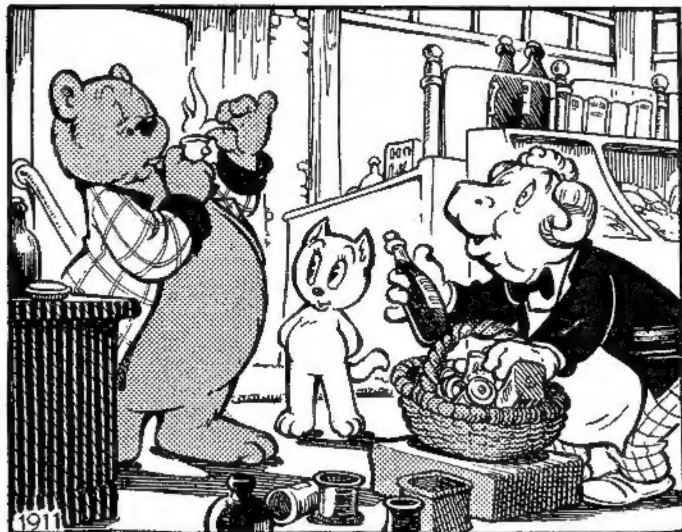

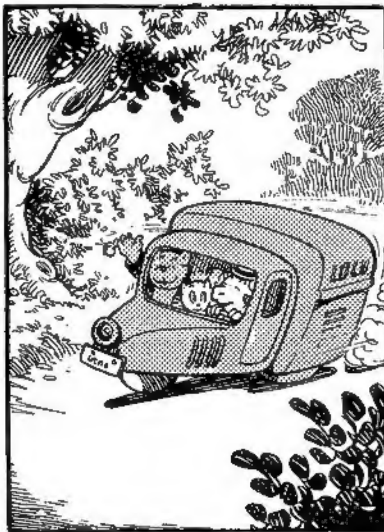

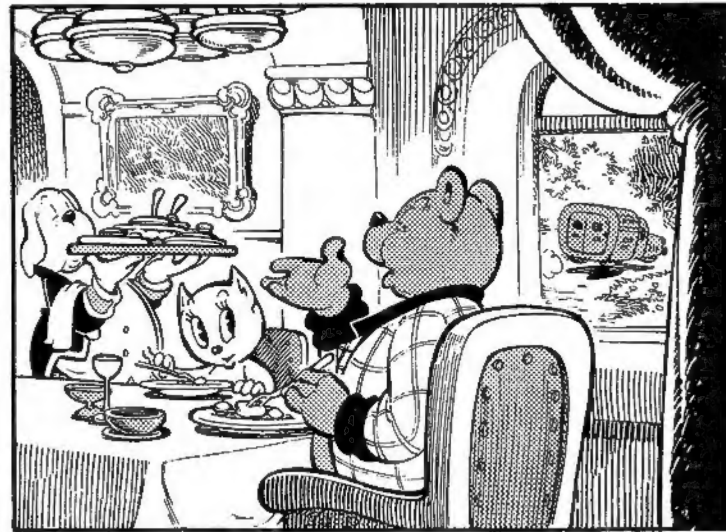

1910. Heer Bommel had met open mond zijn vreemde metgezel in het apparaat zien verdwijuen en nu staarde hij beteuterd naar de kassa-bon, die de kruidenier hem voorhield.
"Ziet U wel, dat de afrekening precies klopt?" vroeg de heer Grootgrut blij. "Het bedrag is precies hetzelfde als op de rekening stond aangegeven, meneer Bommel! Dit prima kasregister liegt er niet om!"
"Maar het is helemaal geen kasregister!" riep heer Ollie wanhopig uit. "Het is een hele dure, mooie machine, die mijn iksel zichtbaar maakt! Kijk maar!" En hij drukte zenuwachtig enkele stoppen in en draaide aan de zwengel, uit de machine klonk een belletje en een kassabon sprong naar buiten - doch meer gebeurde er niet.
"Het is een kasregister geworden!" mompelde hij gebroken.
"Een prima kasregister!" sprak de heer Grootgrut prijzend. "Licht en soepel en ongewoon snel!"
"Ik zou me het maar niet zo aantrekken, heer Ollie!" zei Tom Poes. "Wat voor U een iksel-machine is, is voor meneer Grootgrut een kasregister - zo is het leven nu eenmaal! Maar ik ben blij, dat het zo afgelopen is. Het kon niet goed zijn om steeds met iksels om te gaan."
Heer Bommel slikte moeilijk. Het was duidelijk, dat hij een zware innerlijke tweestrijd had. Doch toen begon hij langzaam te glimlachen.
"Ik begrijp niet, wat je bedoelt, als je begrijpt, wat ik bedoel". zei hij. "Maar aangezien dit een kasregister is geworden en ik daar zo geen behoefte aan heb, mag meneer Grootgrut de machine houden. En ik zal meteen dat nota'tje even betalen, dan is dat ook de wereld uit!"
Hij trok zijn portefeuille en telde het bedrag neer, dat op de kassabon stond aangegeven.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

1911. Natuurlijk was de brave kruidenier Grootgrut erg blij met het mooie apparaat, dat hij daar zo maar cadeau kreeg. Opgewonden pakte hij een mand vol lekkere dingen in, "zo maar voor de aardigheid", zoals hij zei. Rolletjes fruitflops en flesjes prikkeltjeslimonade en peertjes in blik en een mooi ananasje en versuikerde kastanjes en nog veel meer.
Heer Bommel keek daar met welgevallen naar en stak tenslotte zijn pijp aan met de kassabon, die eens zijn vreemde metgezel was geweest.
"Ach ja, tenslotte is alles een kwestie van afrekenen", sprak hij, "dat ding is gewoon een kasregister - heel gewoon. Net als ik altijd al dacht. Men moet als heer zijnde niet met zijn iksel te koop lopen, jonge vriend! Leer dat van mij, als je begrijpt, wat ik bedoel!
Nu, ik weet niet of Tom Poes het begreep. Maar hij vond het het verstandigste om er maar niet meer over te spreken. En de heer Grootgrut, die zich nog nooit met iksels had beziggehouden omdat hij het in de avonduren te druk had met zijn administratie en zijn belastingaangifte, liet de opmerkingen van zijn klant voor wat ze waren.
Hij bracht heer Bommel en Tom Poes in zijn bestelauto'tje naar Bommelstein terug en leverde ze daar met het mandje boodschappen af. En terwijl hij naar zijn winkel terugreed bereidde Joost snel een koude lunch.
Heer Ollie heeft nooit meer over zijn iksel gesproken. Maar soms, als hij op stille Zondagmiddagen in zijn tuin wandelde, kon men hem horen mompelen: "Het is toch wel mooi om te kunnen vliegen! Echt iets voor een heer!..... Hoewel een kasregister een nuttig instrument is, als iemand begrijpt, wat ik bedoel!"

Zo Dat Zit Er Weer Op Mijn Waarde Tom Poes,

Pak Je Spullen, We Gaan Weer Naar Huis!

Hmmm,
Het Volgende
Avontuur
Vond
Ik Toch
Beter